

La parada de Sesmond

Els arxius i les xarxes socials

Coia Escoda Murria

Arxivera responsable de l'Arxiu del Port de Tarragona.

Vocal de projecció professional i difusió a l'Associació d'Arxivers Gestors Documentals de Catalunya

Si fa uns anys ens haguessin dit que podríem consultar unes actes municipals del segle XV, per exemple, a través del nostre ordinador i asseguts al despatx de casa nostra, possiblement no ens ho hauríem cregut.

Internet va representar tota una revolució en molts aspectes de la nostra vida quotidiana facilitant-nos un seguit de gestions diàries com demanar cites mèdiques, comprar qualsevol cosa imaginable, tenir informació de serveis o viatges, relacionar-nos amb l'administració, etc.; però el fenomen de les xarxes socials ha estat tant o més trencador i innovador, amb avantatges i inconvenients, com és de suposar.

Pel que fa al món dels arxius, que és el que conec i al qual ja fa una colla d'anys que dedico la meua vida professional, penso que la incorporació dels arxius a les xarxes socials, en general, ha estat molt positiva. D'una banda, ha permès descobrir i posar en valor una colla de petits centres que d'altra manera haurien passat totalment desapercebuts. Sabem que tota campanya de difusió clàssica, ja sigui

l'edició de guies de fons o altres publicacions, comporta un cost considerable que no s'ajusta, de vegades, a tots els pressupostos, sobretot en els darrers temps en què els arxius i la cultura en general han sofert una retallada tan espectacular. Les xarxes socials han permès que aquests equipaments poc dotats pressupostàriament siguin coneguts; i no només els modestos ho han fet, també s'hi han sumat centres de més envergadura que han vist en el fenomen una bona manera de donar-se a conèixer millor.

D'altra banda, penso que les xarxes socials han potenciat i millorat la relació entre els usuaris i usuàries i els arxivers i arxiveres, però també han servit per millorar la relació entre professionals de l'arxivística. Compartir és el verb més utilitzat en aquest món de les anomenades xarxes socials. El que pot ser interessant per a un centre ho pot ser també per als usuaris d'un altre centre; de manera que els seguidors del primer se n'assabenten, però també ho fan els seguidors del segon, de manera que la informació va escampant-se i escampant-se per la xarxa.

Pàgines d'inici del facebook de l'Arxiu de Tarragona, del Servei d'Arxiu de Lloret i de l'Associació d'Arxivers Gestor Documentals de Catalunya.

L'exemple més clar i del qual puc parlar amb propietat és el de l'Arxiu del Port de Tarragona, un equipament que es va obrir al públic fa més de vint anys, període en el qual s'han dut a terme moltes activitats de cara a fer difusió dels fons i dels serveis que s'hi ofereixen. Des de conferències, a publicació d'articles, guies de fons i inventaris, visites guiades, exposicions o jornades de portes obertes; un seguit d'actuacions que podríem qualificar de tradicionals. En els darrers temps s'ha fet, però, una aposta per opcions més noves com el web o la incorporació a les xarxes socials.

I què ens han aportat aquestes xarxes socials? Doncs clarament una major difusió de les nostres activitats i la interacció amb un nombre considerable d'usuaris i usuàries.

El compte de Twitter que vàrem obrir l'agost de 2011, a dia d'avui, té 258 seguidors, i ens permet informar de les nostres activitats, però també estar informats de les que es fan en altres centres. El mateix passa amb Facebook, on tenim un perfil i una pàgina des de mitjan octubre del mateix any 2011, que anem omplint de continguts que poden interessar als nostres seguidors, tant de les nostres activitats, com les vinculades amb el món marítim que ens envolta, de Tarragona o d'altres arxius.

Facebook, a més, permet obtenir estadístiques de la pàgina on es poden analitzar clarament els perfils dels usuaris i usuàries: gènere, edat i nacionalitat, per exemple, però també aquells articles que han causat més sensació i interès, un bon baròmetre per aplicar a les propostes i actuacions més noves. Això que diem ho podem exemplificar amb una activitat que endegarem el novembre de 2011 anomenada *El document del mes és...*, una petita exposició virtual, en què cada trenta dies donem a conèixer via web, correu electrònic i també xarxes socials, un document, un plànol, una fotografia o un gravat, representatiu dels diferents fons que custodiem a l'Arxiu del Port de Tarragona.

78.573 vistes d'articles és la xifra obtinguda de Facebook. Com a mitjana, podem dir que l'activitat té una repercussió força impactant a les xarxes amb una cota màxima de 254 vistes. Un altre instrument per mesurar la seva incidència el tenim al mateix web, del qual també podem treure estadístiques. En aquest cas, amb un màxim de 408 visites, i un mínim de 133 als documents del mes de l'any 2012, i un màxim de 207 descàrregues i un mínim de 20 del PDF del document.

Tots aquests indicadors ens serveixen per saber si anem o no pel bon camí i tot apunta que no ho estem fent malament. La nostra intenció és continuar amb aquesta activitat a través de la qual podem anar donant a conèixer amb petites dosis els nostres fons i la riquesa de documents i d'informació que els ciutadans i ciutadanes poden trobar al nostre centre.

Per un altre costat pensem que el web ha de ser no només la carta de presentació de l'Arxiu del Port de Tarragona, dels serveis que oferim i dels fons que s'hi poden consultar,

Pàgina d'inici del web de l'Arxiu del Port de Tarragona.

sinó que també ha d'esdevenir una eina a través de la qual els usuaris i usuàries puguin accedir a la informació des de les seves llars. Aquesta és, doncs, la prioritat: dotar-la de més continguts de manera que, per una banda, facilitem la informació en acostar-la als possibles interessats, però de l'altra, siguem capaços d'encuriosir els usuaris i usuàries, oferint-los un tastet del que poden trobar si es desplacen al nostre centre i aprofundeixen en les seves investigacions.

És el nostre deure facilitar aquesta informació publicant en la mesura de les nostres possibilitats aquella documentació que anem digitalitzant. Per aconseguir aquest objectiu hem creat recentment un apartat al web que hem titulat *l'Arxiu Digital* on pretenem publicar tota aquella documentació històrica digitalitzada, tot esperant que en un període no gaire dilatat en el temps, esdevingui una eina eficaç i útil per a tots els interessats en la història del Port de Tarragona.

Lògicament, és impossible digitalitzar tots els fons d'un arxiu, però en canvi, no ho és posar a l'abast, en format digital, les sèries més consultades i que s'ha demostrat que tenen més interès per als nostres usuaris i usuàries. Tot és qüestió de planificar i difondre la informació de manera que les despeses que genera una campanya de digitalització restin compensades amb el nombre de descàrregues dels documents.

Com sempre, el màrqueting esdevé un bon aliat dels arxivers i dels arxius, i clarament les xarxes socials s'han convertit en un mitjà molt econòmic i no excessivament complicat de fer difusió dels nostres centres i les nostres activitats. Qualsevol persona pot obrir i gestionar, tant un compte Twitter com una pàgina de Facebook. Quin és el problema? Possiblement la data de caducitat de cadascun d'aquests mitjans i l'aparició d'uns altres de nous als quals amb tota seguretat tampoc podrem donar l'esquena.

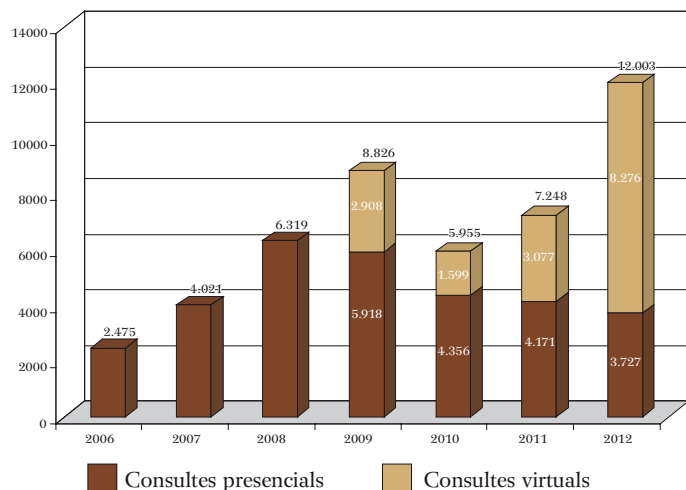
En conclusió, podem dir que no es pot oblidar que un dels nostres objectius prioritaris és la visibilitat de cara a la societat i la transparència, i si apareixen noves eines que ens ho faciliten, millor; és clar que, ara com ara, la difusió a través de les xarxes socials ens reporta més beneficis que altra cosa. ■

1. Accés als documents

1.a Les consultes

L'any 2012 ha continuat l'increment del nombre de consultes realitzades al nostre Servei d'Arxiu. Si a l'any 2011 se'n van produir 7.248, el 2012 foren 12.003. És a dir, en tan sols un any s'ha produït un augment del 65,6%. Les consultes particulars ateses de forma presencial han pujat un 15,8% i les virtuals un 169%. En canvi, les consultes administratives segueixen la tendència a la baixa dels darrers anys, amb una davallada del 24%.

Consultes presencials i virtuals 2006-2012

En el conjunt de les consultes presencials (tant les particulars com les administratives) també s'ha produït un descens, en aquest cas del 10,6%. Però, pel que fa les consultes virtuals, el darrer any se'n va produir un augment molt considerable, que ens demostra com el nostre web és una gran eina per posar a l'abast dels ciutadans el patrimoni documental de la nostra vila. Si el 2011 van representar el 42,4%, el 2012 van arribar al 68,9%.

En relació amb la davallada global en les consultes presencials, cal assenyalar que es deu al continuat descens de les consultes administratives; una davallada que ve molt lligada a la crisi econòmica que pateix el país, que fa disminuir les activitats econòmiques vinculades al comerç i a la construcció, i que també comporta una davallada en l'obertura i consulta d'expedients administratius. Però, no obstant això, cal destacar l'augment en les consultes per part d'investigadors, tant les presencials al nostre Servei d'Arxiu com les virtuals a l'arxiu en línia del nostre web.

1.b Els préstecs

Una altra de les funcions del SAMLM és la de fer préstecs de la documentació que custodia a les seves instal·lacions a aquelles seccions de l'Ajuntament que la sol·licitin, sempre que els expedients no tinguin més de 30 anys d'antiguitat. En aquesta qüestió, i seguint la mateixa tendència de les consultes administratives, el nombre de préstecs administratius també va davallar, una evolució que començà el 2009. El descens del 2012 respecte a l'any 2011 va ser d'un 13,4%, passant de 1.137 a 984.

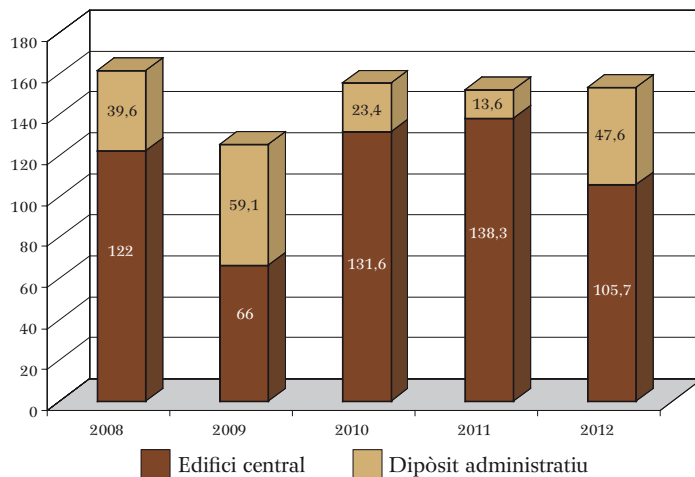
Pel que fa als préstecs pendents de retornar, s'ha continuat amb la davallada dels darrers anys. El desembre de l'any 2010 hi havia 344 préstecs pendents, el desembre de 2011 eren 264, i el desembre de 2012 la xifra total ha baixat fins als 242.

2. Els ingressos documentals

2.a Els ingressos ordinaris

Les xifres enregistrades durant el 2012 permeten afirmar que ha continuat la tendència a l'estabilització a l'hora de comptabilitzar el total de documentació municipal ingressada. Al llarg de l'any s'han admès 153,3 metres lineals. Això representa una mínima pujada del 0,9% respecte dels 151,9 metres ingressats durant l'exercici 2011.

Ingressos ordinaris (en ml)

2.b Els ingressos extraordinaris

Consultes, préstecs i usuaris/àries en el període 2006-2012

Any	Particulars			Administratives			Total	
	Virtuals	Presencials		Usuaris	Consultes	Préstecs	Usuaris	Consultes
	Consultes	Usuaris	Consultes					
2006	-	397	1.261	657	1.214	447	1.054	2.475
2007	-	388	1.531	1.781	2.490	1.372	2.169	4.021
2008	2.101	332	1.406	3.507	4.913	1.413	3.839	8.420
2009	2.908	383	1.656	2.029	4.262	1.350	2.412	8.826
2010	1.599	285	1.136	1.845	3.220	1.255	2.130	5.955
2011	3.077	362	1.429	1.581	2.742	1.137	1.943	7.248
2012	8.276	457	1.655	1.362	2.072	984	1.819	12.003
Total	17.961	2.604	10.074	12.762	20.913	7.958	15.366	48.948

Ingressos ordinaris 2012			
Àrea	Metres lineals	Metres lineals	%
000 ALCALDIA		0,00	0,00
100 SERVEIS GENERALS			
111 Serveis Jurídics / Unitat jurídica	19,60	45,50	29,68
112 Serveis Jurídics / Via pública	7,00		
130 Organització i Recursos Humans	5,20		
140 Arxiu	10,30		
150 Informàtica	0,00		
160 OIAC	3,00		
170 Territori	0,00		
180 Participació Ciutadana i TICS	0,00		
181 Participació Ciutadana/AgendaXXI	0,40		
200 SERVEIS ECONÒMICS			
210 Gestió i Inspecció Tributària	0,00	30,20	19,70
220 Comptabilitat	10,50		
230 Tresoreria i Recaptació Executiva	19,70		
300 SERVEIS D'URBANISME			
310 Planificació i gestió urbanística	0,50	16,30	10,63
320 Obres	13,40		
330 Disciplina urbanística	2,90		
400 SERVEIS A LA PERSONA			
410 Benestar i Família	6,50	16,60	10,83
420 Esports	2,80		
430 Educació	0,00		
440 Joventut	0,00		
450 Cultura	7,20		
460 Biblioteca	0,00		
470 Casal del Jubilat	0,00		
500 SERVEI DE SEGURETAT CIUTADANA			
510 Policia Local	24,00	28,00	18,26
520 Protecció Civil	4,00		
600 SERVEIS TURÍSTICS I DE PROMOCIÓ			
610 Turisme	0,50	2,50	1,63
620 Comerç i Promoció	0,00		
621 OMIC	2,00		
700 SERVEIS PÚBLICS I MEDIAMBIENT			
710 Medi ambient i mobilitat	0,10	14,20	9,26
720 Activitats mediambientals	6,00		
730 Obra pública i serveis de manteniment	8,10		
740 Cicle de l'aigua	0,00		
TOTAL		153,30	100,00

Pel que fa als ingressos extraordinaris de documentació, aquest any 2012 s'ha continuat ingressant en aquest Servei d'Arxiu documents de naturaleses molt diferents. Si fa uns anys la pràctica totalitat de la documentació cedida o donada per particulars, famílies, entitats o establiments lloretencs es limitava a dos tipus de suport (paper i fotografia), ara la diversitat de formats i documents ha augmentat de manera molt notable. Enguany, per exemple, podem remarcar l'entrada de diverses pel·lícules, filmacions i altres documents audiovisuals que es posen, igualment, a disposició dels ciutadans.

- ASSOCIACIÓ VEÏNAT DE LES ALEGRIES. Col·lecció de material imprès relatiu a l'ermita i la imatge de la Mare de Déu de les Alegries: postals, goigs, estampes, punts de lectura (2012).

- BERNAT I MONTERO, Joan. Col·lecció d'imatges de Joan Baptista Bernat i Sarró conservada en una caixa de fusta, que consta de 200 plaques de vidre i 2 cel·luloses de mida 6.7 x 9 cm (1920-1940 *circa*).
- BOADAS I NUALART, Manuel. Col·lecció d'articles, recull de premsa i esborranys sobre l'ermita i la imatge de la Mare de Déu de les Alegries (1980-2011 *circa*); col·lecció d'imatges referents als primers casals d'estiu a Lloret (còpia digital, 1950-1953); àlbums diversos amb postals, textos, dibuixos i fotografies: el pare Claret, pelegrinatge a Roma 1959, pelegrinatge a Terra Santa 1975, vida parroquial 1952.
- BORDALLO I CIURÓ, família. Diari mecanoscrit per Joaquim Ciuró (f) (1936-1937).
- CASALS I MASAT, Eva. Article sobre Lloret amb il·lustració de J. Passos, extret del llibre *Historia de España en el siglo XIX* de Francesc Pi i Margall (f) (1902); partitura de la sardana *Ones plàcides a Lloret* de Josep Maria Ruera (f) (1977); exemplar del *Bulletí de l'Arxiu Comarcal del Vallès Oriental, ACVO*, núm. 11, juny 2012.
- COLOMER I CARLES, Oriol. Col·lecció de revistes i publicacions diverses (2011-2012).
- COMAS I MORÉ, Maria Assumpció. Llibre d'actes de format DIN A6 amb acta fundacional i única de l'Associació Catòlica de Pares de Família de Lloret (1950); cartells, opuscles, recull de premsa i hemeroteca diversa sobre Lloret (1990-2010 *circa*); col·lecció d'imatges en suport òptic (2010-2012); cassets originals i disc òptic amb còpia d'entrevistes a personatges diversos (Marcos Trillo, Joanet, Germinal Ros, Llibert Reyné i altres) (1970-2000 *circa*); imatges familiars signades per reconeguts fotògrafs (1900 *circa*).
- DOMÈNECH I MONER, Joan. Esborranys i informació recollida per a l'elaboració de llibres i treballs d'investigació (2012).
- FABRA I RICART, Manuel. Pel·lícula *La processó de Sa Relíquia de Lloret a Santa Cristina* filmada pel seu oncle Agustí Fabra i Bofill (còpia digital) (1933).
- FIGUEREDA I CAIROL, Pere. Àlbum amb col·lecció de fotografies relatives a les obres de reforma de la Casa de la Vila i altres projectes d'obra pública municipal (2000 *circa*).
- GARCÍA-TUÑÓN, Juan Luis. Diapositives de viatge familiar a Cuba (còpia digital) i dossier amb informació sobre Narcís Gelats i Durall (2002-2006).
- LEAL I SAYROL, Maria Antònia. Quaderns escolars dels germans Bonaventura i Joaquim Leal (f) (1925).
- LLORCA, Isidor. Plens municipals dels dies 30 de juliol i 24 de setembre del 2012 (gravació audiovisual en suport disc òptic); maquinari per a formats audiovisuals: projector de cinema marca Eumig, reproductor de cinta d'àudio marca Sony i reproductor de disc làser marca Sony (1975-1985 *circa*); cinta Betacam amb núm. BTC 268 i títol *Lloret de Mar Cinta 01* (1991); DVD-R amb títol *Fira Medieval 2012*.
- LLIBRE VIU Espai d'intercanvi de llibres de Mataró. Opuscle amb programa de mà del concert de Nadal i de cloenda de les 25es jornades de l'Associació Bíblica de Catalunya (ABC) a l'església parroquial de Sant Romà de Lloret (1987).
- MARTÍNEZ I PLANAS, família. Documentació diversa: àlbums amb col·leccions fotogràfiques, filatèliques i altres (1920-1960 *circa*); plafó de fusta de balsa encolat sobre cartró ploma i decorat amb il·lustracions de flors i quatre fotografies relatives a la Festa de l'Arbre de Lloret de Mar el 4 de setembre del 1913.
- PALAU-RIBES O'CALLAGHAN, Mercedes. Àlbum fotogràfic de butxaca amb diverses imatges de l'estiueig familiar a Lloret (1916).

Acte de cessió del fons documental de la família Parés – Macià.

Procedència: SAMLM – Anna Riera

- PALLÀS I MONRÓS, Joan. Col·lecció de partícels sardanístiques (f) (1980-2010 *circa*).
- POSES I CLAVEROL, Francesc. *Marines, breu recull de poemes* escrit i publicat per Francesc Poses i Clot (2012).
- RIBERA I CARDONA, Josep. Diverses imatges en suport digital: fotografia amb retrat de cos sencer de l'actor Pere Codina i Mont estirat a terra com a Manelic (1900 *circa*), accidents aeris dels avions belga (1929) i alemany (1944) a Lloret, entrenaments al camp de futbol de Lloret amb Domènec Balmanya (diapositives, 1982 *circa*); opuscles diversos: El Relicario, La Masia, marxa de germanor a Caulès (f) (1965-1981).
- ROCA-CUSACHS I COLL, Marc. Full de nomenament de Francesc Botet i Curull com a segon pilot (1830), i quadern de viatges des de 1830 a 1870 (a bord de diferents vaixells).
- ROCAS I PALAU, Jordi. Diverses partícels sardanístiques (f) (2012).
- RUSCALLEDA I GALLART, Sebastià. Positiu fotogràfic en color de la làpida del panteó de Joan Baptista Surís i Botet al cementiri municipal de Lloret (2012).
- SOLIGUER I CABRUJA, Jaume. Opuscle del 3r Homenatge a la Velleja (f) (1979).
- SURÍS I VILARÓ, família. Col·lecció de fotografies i postals de l'estanc Surís (1900-1970 *circa*). Positiu fotogràfic amb retrat de cos sencer de Constantí Ribalaigua i Vert en format similar a DIN A5 (albúmina feta a l'Havana, còpia digital, 1900 *circa*).
- TURON I IZQUIERDO, Pau. *Sant Esteve de Caulès. Vida i mort d'un poblat medieval en el massís de l'Ardenya i Cadiretes*. Pràcticum del màster d'arqueologia de la Universitat de Barcelona, treball inèdit (2012).
- VILÀ I GALÍ, Agustí Maria. Biblioteca del canonge Agustí Vilà i Domènec (1760-1925); recull d'articles i premsa local (2010-2012); col·lecció d'imatges diverses en suport negatiu i diapositiva (1921-1990 *circa*); imatge de les restes de l'accident aeri de l'avió alemany a Lloret (còpia digital, 1944); notes ampliades del llibre *La Marina Mercant* (1991-2010 *circa*); apunts i esborranys sobre llibres i articles diversos (1990-2010 *circa*); col·lecció de cartells i opuscles (1960-2010 *circa*); llibre *L'ensenyansa dels minyons* de mossèn Baldiri Reixach i Carbó (1749); patent de sanitat a nom de Josep Domènec i acompanyants (1827); recull de premsa i correspondència sobre el ferrocarril Empordà-la Selva (1895-1918); correspondència diversa del canonge Agustí Vilà i Domènec (1915-1920).

- XIRGU I ENCESA, Montse. Cartell publicat per *La Costa Brava Sud* amb reproducció de la fotografia sobre la reunió del consell de la Generalitat amb el president Companys a Santa Cristina (original a l'ANC; foto de Josep Maria Sagarra i Plana, codi 222695 UC núm.12) (1936-2005); memòries manuscrites i transcrites de Joan Valls (f) (2000 *circa*).
- YANES I TORRADO, Sergi. Diversos articles sobre el turisme a Lloret (f) (1984).

2.c Avaluació i eliminació de documents

D'acord amb la Llei d'arxius i documents 10/2001 i amb les Taules d'Avaluació Documental, s'ha continuat la tasca d'avaluació i tria documental. Durant aquest any el SAMLM ha preparat sis propostes amb l'objecte d'eliminar documentació que no té interès històric i la vigència administrativa de la qual ja havia caducat.

El passat 2012 la quantitat anual de documentació eliminada pel nostre Servei d'Arxiu s'ha mantingut respecte a 2011: el 2012 es van eliminar 14,5 metres lineals, mentre que el 2011 foren 14,7.

Dels 14,5 metres lineals eliminats el 2012, 11 provenen del mateix Servei d'Arxiu, 2,4 són duplicats de la secció d'Obres, 0,6 procedeixen de Turisme i 0,5 de la secció d'Obra Pública i Serveis Públics de Manteniment.

3. Tractament i protecció del patrimoni documental

Habitualment, qualsevol ingrès extraordinari de documentació que es produeixi en aquest Servei d'Arxiu Municipal comporta un treball addicional per tal d'assegurar-ne un tractament i una organització adequada. És per això que al llarg de l'any 2012 s'ha actuat sobre els fons que a continuació s'indiquen:

Codi de fons	Fons	Tractament realitzat
302	Torre Campderà	Revisió de la descripció del fons. Reinstal·lació, digitalització, identificació i descripció de les 153 imatges.
505	Xiberta-Ball·llatinas	Darrera fase de la descripció del fons d'imatges. Instal·lació, identificació i descripció de més de 500 fotografies de principis del segle XX.
511	Vilà	Digitalització, identificació i descripció de 21 imatges digitals de la primera meitat del segle XX. Identificació i descripció de la biblioteca auxiliar i altra documentació aportada.
514	Parés-Macià	Identificació i descripció de la documentació familiar, conservada en 6 capsos, des de 1702 fins a principis del segle XX.
515	Rodés Durall	Reinstal·lació, identificació i descripció de 60 imatges de la dècada de 1930.
516	Casanovas-Bavi	Instal·lació i descripció de 5 cartes nàutiques dels segles XVIII i XIX, i diversa documentació familiar cedida en format digital.
601	Mossèn Pere Torrent	Digitalització, instal·lació, identificació i descripció de les 6 plaques de vidre que formen part d'aquest fons documental.

608	Assumpció Comas	Primera fase de la identificació, instal·lació i descripció de 644 reportatges fotogràfics (amb més de 18.500 fotografies) de finals del segle XX; i primera fase de la identificació, instal·lació i descripció de 40 documents audiovisuals (5 rotllos de 8mm i la resta en bobina automàtica).
610	Josep Ribera	Digitalització, instal·lació i descripció de 26 imatges en diapositiva i 5 imatges digitals de mitjan segle XX.
613	Becker	Revisió de la descripció del fons. Reinstal·lació, digitalització, identificació i descripció de les 49 imatges de l'any 1956.
614	Del Rio	Revisió de la descripció del fons. Reinstal·lació, digitalització, identificació i descripció de les 85 imatges.
616	Ernest Xifra	Darrera fase de la descripció del fons d'imatges. Instal·lació, identificació i descripció de 137 imatges de començaments del segle XX.
617	Paco Costa	Primera fase de visualització, identificació i descripció de cadascuna de les seqüències de les pel·lícules.
618	Romà Codina	Primera fase de la identificació, instal·lació i descripció de 4 pel·lícules de 8 mm.
619	Cristina Mas	Primera fase de la identificació, instal·lació i descripció de 17 pel·lícules de 8 mm.
620	Isidor Llorca	Darrera fase de la identificació, instal·lació i descripció de l'ampli fons audiovisual que conté gran varietat de formats: U-matics, Beta, VHS, S-VHS, DVD... En total, s'han registrat més de 1.000 documents audiovisuals diferents.
621	Xavier Macià	Ordenació, identificació, descripció i instal·lació de tot aquest fons documental que està integrat, bàsicament, per 265 plànols de diferents embarcacions i per una àmplia biblioteca auxiliar que tracta exclusivament temàtica naval.
622	Onofre Gispert	Ordenació, identificació, descripció i instal·lació d'aquest fons documental que està integrat per 6 capses de documents, amb una àmplia col·lecció de postals de l'any 1908 al 1914.
623	Joan Pallàs	Ordenació, identificació, descripció i instal·lació d'aquest fons documental que està integrat per més 3.300 partitures de sardanes.
625	Josep Mas	Primera fase de la identificació, instal·lació i descripció d'1 pel·lícula de 35 mm.
699.027	Dolors Baeza	Primera fase de la identificació, instal·lació i descripció d'1 pel·lícula de 8 mm.
699.038	Cristina Agustí	Instal·lació, identificació i descripció de 73 imatges de començaments del segle XX.
699.067	Mercedes Palau Ribes	Instal·lació, identificació i descripció de 12 imatges, integrades en un àlbum, de l'any 1916.
699.078	Francesc Salt	Instal·lació, identificació i descripció de 12 imatges de començaments del segle XX.

estructura els àmbits i els camps d'informació segons els criteris assenyalats a l'ISAD (G) i a la normativa catalana NODAC. Per a la identificació de la documentació d'imatges i audiovisual, també es compta amb la participació i ajuda del Grup dels Amics de l'Arxiu. El processament de les dades s'ha fet mitjançant el programa informàtic File Maker 8.5, que permet incorporar, a través de l'aplicació GIDAM, les dades referides a l'àrea d'identificació, àrea de descripció i l'àrea de localització.

Després dels treballs d'organització i descripció, podem informar-vos que tots aquests fons ja estan a disposició dels investigadors que els vulguin consultar i que, en la mesura del possible, es procurarà fer-los accessibles a través del nostre web.

4. La gestió documental

Enguany s'ha prosseguit amb les tasques de gestió documental. Les feines bàsiques consisteixen a identificar la documentació generada o rebuda per l'Ajuntament, l'estudi de les sèries documentals, la implementació informàtica i finalment la gestió de la documentació custodiada per l'Ajuntament.

Aquest any s'ha volgut avançar amb la identificació de les sèries, que és una tasca bàsica a l'hora de determinar el volum documental que s'ha de gestionar, i que marca l'inici d'un estudi en profunditat sobre les característiques de la mateixa documentació.

La identificació de sèries documentals es realitza en diverses fases. Primerament s'analitza la documentació de què es disposa al Servei d'Arxiu. Seguidament es realitza un llistat amb aquesta informació i, juntament amb els responsables de la secció, s'analitza i s'introdueixen les variacions que són necessàries. Paral·lelament es busquen referents en altres administracions que disposin d'instruments de descripció que ens permetin acurar la informació de les seccions. Finalment es presenta un llistat de les sèries documentals codificat, i es consensua amb els responsables de la seva tramitació.

Enguany s'han estudiat tres grans blocs: els Serveis Econòmics, els Serveis de Seguretat i els Serveis a la Persona (en les seccions d'Educació, Cultura, i Patrimoni Cultural). D'aquesta manera s'han pogut identificar un total de 334 noves sèries.

Un cop analitzades i identificades les sèries documentals es fa un estudi en profunditat del marc normatiu que l'afecta, de quines unitats administratives estan involucrades en el procés, el nivell d'accés a la documentació i el termini de disposició que contempla la legislació vigent... En aquest moment del procés és de vital importància la coordinació i el treball conjunt entre els diferents serveis i seccions de l'Ajuntament.

En alguns casos es procedeix també a estudiar el procés de tramitació dels expedients. Es passa a incloure en el seu estudi el flux de treball (representació gràfica de la tramitació) així com la documentació que hi va associada, en aquest cas les plantilles i la sol·licitud. Enguany s'ha pogut implementar els processos relacionats amb la Unitat Jurídica, Via Pública i Participació Ciutadana. En total han estat 14 processos nous.

Per a l'execució de tots aquests projectes hem comptat amb la participació de Montserrat Xirgu, Josep Lluís Llinós i Mercè Torrellas, que s'han encarregat de preparar, netejar i ordenar tota la documentació; i han fet una descripció individualitzada a través d'una fitxa catalogràfica que

En l'actual context de crisi econòmica, els poders legislatius han efectuat un seguit de canvis en la legislació vigent per agilitzar en alguns casos la tramitació de determinades sèries documentals. Aquests canvis han afectat a bona part de la feina d'implementació que s'havia realitzat en anys anteriors, i per això ha calgut la col·laboració de les persones que tramiten aquests expedients per a poder fer front a totes les modificacions del tràmit administratiu (en alguns casos, els canvis han estat tan importants que ha suposat un nou replantejament de la tramitació: nou flux de treball, noves plantilles de documents...). En aquest cas, les seccions més afectades han estat: Obres, Disciplina Urbanística, la unitat de Via Pública, Medi Ambient i Mobilitat, i Activitats Mediambientals. En total s'han revisat un total de 32 sèries documentals.

5. Activitats i difusió

5.a Activitats desenvolupades pel SAMLM

Participació dels treballadors del SAMLM al concurs de disfresses al lloc de treball

L'any 2012, els treballadors d'aquest servei s'engrescaren a participar en el concurs que anualment s'organitza des del departament de Cultura i Festes d'aquest Ajuntament amb motiu de la celebració del Carnaval. Durant el matí del divendres 17 de febrer, les dependències de l'arxiu es transformaren en una antiga administració de finals del segle XIX; amb espais foscos que eren il·luminats amb canelobres, amb taules velles i pesades, amb els tradicionals llibres empolegats de la col·lecció Alcubilla i amb el típic personal que atenia als ciutadans amb camisa blanca, manguitos i armilla. Tota una al·legoria, doncs, a la tradicional frase "*Vuelva usted mañana*".

17 de febrer de 2012. El personal del SAMLM participà al concurs de disfresses al lloc de treball.

Procedència: SAMLM – JPD.

Presentació del llibre *Parròquia i societat rural al bisbat de Girona, segles XIII-XIV*

El 10 de març es varen realitzar a Lloret de Mar una sèrie d'activitats al voltant de la presentació del llibre *Parròquia i societat rural al bisbat de Girona, segles XIII-XIV* (Fundació Noguera, 2011), del medievalista Elvis Mallorquí i Garcia. Els actes foren organitzats per l'Ajuntament de Lloret de Mar, la Fundació Noguera, la Universitat de Girona i el Centre d'Estudis Selvatans. El llibre gira a l'entorn de la

Acte de presentació del llibre *Parròquia i societat rural al bisbat de Girona, segles XIII – XIV*, del Dr. Elvis Mallorquí.

Procedència: SAMLM – Assumpció Comas

importància de la parròquia en la societat rural del bisbat de Girona durant la baixa edat mitjana.

Les activitats varen començar a les 10 del matí, amb la visita guiada al castell de Sant Joan, a càrrec del mateix Elvis Mallorquí i Garcia i de Joan Llinàs i Pol. A les 11.30, i a la sala polivalent de la Biblioteca Municipal, es va dur a terme la presentació del núm. 23 de la revista *Quaderns de la Selva* (ponències i comunicacions de la Jornada d'Onomàstica celebrada a Lloret de Mar l'any 2010) i de l'esmentada obra *Parròquia i societat rural al bisbat de Girona, segles XIII-XIV*, d'Elvis Mallorquí i Garcia. El llibre fou presentat per Lluís To i Figueras, professor de la Universitat de Girona; al costat de Francesc Torrent i Cufí, en representació de la Fundació Noguera; i Ester Olivé i Güell, regidora de l'Arxiu.

Visita guiada al castell de Sant Joan.

Procedència: SAMLM – Assumpció Comas

Presentació del butlletí *Sesmond*, de la restauració i digitalització del Llibre de comptes de la Universitat de la Vila de Lloret (1572–1788) i de l'actualització de la pàgina web

El 28 de març a les 8 del vespre, la sala d'actes de l'Ajuntament fou l'escenari de la presentació del número 11 del *Sesmond*, butlletí del Servei d'Arxiu Municipal de

Lloret de Mar. El *Sesmond* pretén informar de les tasques i activitats del SAMLML, que tenen com a objectiu conservar i difondre el nostre patrimoni documental, així com publicar els treballs de recerca realitzats amb fons documentals vinculats a la nostra vila.

Posteriorment es va dur a terme la presentació de la restauració i digitalització del Llibre de comptes de la Universitat de la Vila de Lloret (1572–1788), llibre de gran format, amb unes mides aproximades de 40x26 cm, recuperat per l'Ajuntament l'any 2011. També es presentà la restauració i digitalització dels llibres d'actes de l'Ajuntament entre 1830 i 1963.

En el mateix acte s'aprofità per presentar la renovació i actualització del web del SAMLML, del qual parlarem més endavant.

Acte de presentació del butlletí *Sesmond*, de la restauració i digitalització del llibre de comptes de la Universitat de la Vila de Lloret (1572-1788).

Procedència: SAMLML – Assumpció Comas.

Jornada de portes obertes amb motiu del Dia Internacional dels Arxius

Com ja és habitual, el dia 9 de juny es va celebrar el Dia Internacional dels Arxius i, per aquest motiu, es va organitzar una jornada de “portes obertes” amb tot un seguit de visites guiades des de les 10 del matí fins a les 13 h. Així, es varen mostrar les instal·lacions de l'Arxiu, els darrers ingressos documentals, es visionaren pel·lícules i imatges antigues de Lloret i s'explicaren les tècniques descriptives de la documentació.

Acte de cessió i projecció de la pel·lícula *La processó marítima de sa Relíquia de Lloret a Santa Cristina*, de l'any 1933

Fa vuit dècades, el 1933, el cineasta terrassenc Agustí Fabra i Bofill va filmar la pel·lícula *La processó marítima de sa Relíquia de Lloret a Santa Cristina*. L'any 2012 aquesta pel·lícula tornà a Lloret de la mà del nebot de l'autor, Manuel Fabra i Ricart. L'acte de cessió i projecció del film es va dur a terme el dijous 15 de novembre a la sala polivalent de la Biblioteca Municipal. La presentació anà a càrrec del mateix Manuel Fabra i Ricart, al costat de Salvador Palau delmàs i Casals, obrer major de l'Obreria de Santa

Cristina; Joaquim Daban i Massana, arxiver municipal; Ester Olivé i Güell, regidora de l'Arxiu; i Arseni Frigola i Bosch, regidor de Cultura.

Taula de presentació a l'acte de cessió i projecció de la pel·lícula *La processó marítima de sa Relíquia de Lloret a Santa Cristina - 1933 -*, d'Agustí Fabra.

Procedència: SAMLML – Assumpció Comas

Públic assistent a l'acte de cessió i projecció de la pel·lícula *La processó marítima de sa Relíquia de Lloret a Santa Cristina - 1933 -*, d'Agustí Fabra.

Procedència: SAMLML – Assumpció Comas

Presentació del llibre i de l'exposició *Homes i dones de la Selva. Diccionari biogràfic*

El dimecres 5 de desembre a les 8 del vespre, a la sala polivalent de la Biblioteca Municipal, es va fer la presentació del llibre *Homes i dones de la Selva. Diccionari biogràfic*. El llibre, editat pel Consell Comarcal de la Selva i coordinat pel Centre d'Estudis Selvatans, conté la biografia d'una sèrie de personatges rellevants de la comarca de la Selva, entre els quals 144 de Lloret o vinculats amb la nostra vila, biografiats per la lloretenca Montse Xirgu i Encesa. La presentació anà a càrrec de Narcís Figueras i Capdevila, president del Patronat Francesc Eiximenis i coordinador del llibre; Lluís Puig i Gordi, director general de Cultura Popular i Tradicional i president de l'Institut Ramon Muntaner; Arseni Frigola i Bosch, regidor de Cultura de l'Ajuntament; Joan Garriga i Crous, conseller de Cultura del Consell Comarcal de la Selva; Joan Llinàs i Pol, president del Centre d'Estudis Selvatans i coordinador del llibre; i Montse Xirgu i Encesa, escriptora lloretenca i coautora del llibre.

Presentació del llibre i de l'exposició *Homes i dones de la Selva. Diccionari biogràfic.*
Procedència. SAMLM – Assumpció Comas

Visita escolar al SAMLM

Una altra de les activitats que porta a terme el SAMLM són les visites escolars a les nostres instal·lacions, amb l'objectiu de donar a conèixer l'arxiu com a concepte, sensibilitzar els estudiants sobre la conservació del patrimoni documental i analitzar els documents com a font d'informació per a la recerca històrica. El dilluns 17 de desembre de 2012, una quinzena d'alumnes de segon d'ESO de l'institut Ramon Coll i Rodés, acompanyats dels seus professors i professores, varen efectuar una visita guiada al nostre arxiu, gràcies a la qual, a més de conèixer les funcions d'un arxiu i les nostres instal·lacions, varen poder veure de prop alguns documents característics de la història de la nostra vila.

Exposició sobre els 20 anys del SAMLM al vestíbul de l'Arxiu

El passat 2012 va fer 20 anys que es va posar en funcionament el Servei d'Arxiu Municipal de Lloret de Mar i, per commemorar-ho, vam muntar una exposició de petit format al vestíbul de l'Arxiu que repassa diversos moments de la nostra història com a servei de l'Ajuntament.

5.b Publicacions i presència a la xarxa

Col·laboració amb el butlletí municipal *Lloret Informació*

El SAMLM ha participat, durant quatre números (del 91 al 94), en dues seccions del butlletí *Lloret Informació* del nostre Ajuntament: el "Racó de l'Arxiu" i el concurs "On és? Fixa-t'hi!".

Al "Racó de l'Arxiu" hi donem a conèixer documents relacionats amb Lloret que custodiem i conservem en el nostre servei, tot referenciant-los (en citem el fons, la sèrie documental, signatura topogràfica, descripció i data de producció) i contextualitzant-los històricament. Durant aquests quatre números hem parlat de la recuperació del llibre de comptes de la Universitat de Lloret (1572-1788), d'una carta de la Guerra del Francès (1812), d'un programa de les festes de la Mare de Déu d'Agost a Lloret (1930) i

d'un document sobre l'allotjament de tropes d'ocupació borbòniques (1723).

Hem col·laborat (conjuntament amb Participació Ciutadana i Nova Ràdio Lloret) en el concurs "On és? Fixa-t'hi!". Aquest concurs té l'objectiu de donar a conèixer i posar en valor el patrimoni artístic i monumental lloretenc. Consisteix a esbrinar on està situat un element concret del patrimoni, la fotografia del qual ha estat publicada en el butlletí municipal, i fer-nos-ho saber per correu electrònic o presencialment a l'Arxiu. La difusió es fa a través del butlletí municipal, del lloc web del SAMLM i del nostre Facebook. La col·laboració del SAMLM consisteix a triar un element patrimonial i documentar-ne la història. El programa "Bon dia, bona hora" de Nova Ràdio Lloret fa un sorteig entre les persones que han encertat l'enigma, una de les quals serà la guanyadora del concurs. Finalment, es publica la història del monument en el butlletí, conjuntament amb el nom del guanyador.

El web del SAMLM

El **nostre lloc web** es va posar en funcionament l'any 2007. En aquella primera versió s'hi indicaven els horaris de consulta, els serveis oferts per l'Arxiu, i una petita explicació dels nostres fons documentals. L'any següent, el 2008, s'hi varen incorporar una colla de nous continguts, entre els quals hem de destacar l'Arxiu en línia, que representà un canvi revolucionari en el sistema de consultes dels nostres fons documentals. L'Arxiu en línia permet a la ciutadania poder accedir amb comoditat des de casa als nostres fons, fer cerques sobre el contingut dels documents i descarregar-se'ls a l'ordinador.

El lloc web, doncs, és una eina molt útil per posar a l'abast de la població els fons documentals custodiats pel nostre Servei d'Arxiu. En aquest sentit, cal dir que el nostre web ha experimentat un increment de visites molt important. L'any 2011, en només mig any s'hi van comptabilitzar 9.811 entrades, mentre que el passat 2012 n'hi va haver 26.459.

De ben segur que aquest augment tan important en el nombre de visites al nostre web es deu al fet que la quantitat de continguts que oferim és cada cop més gran. Anem a pams.

En primer lloc, s'ha introduït un nou text i una nova imatge a la **presentació i benvinguda** del web, de la mateixa manera que en la secció sobre el **personal de l'Arxiu**. S'han penjat, a la secció corresponent del web, els anteriors **butlletins *Sesmond***, així com se n'ha canviat la imatge del conjunt. D'aquesta manera, es poden consultar en línia els 11 números anteriors del nostre butlletí, en format PDF. D'altra banda, pel que fa la secció de **l'hemeroteca local** s'ha reformulat per fer-la més accessible i se n'han ampliat els continguts i canviat les imatges que identifiquen les publicacions.

Ara disposem d'una nova pàgina dins el nostre lloc web sobre **toponímia i onomàstica**, on podem trobar el catàleg toponomàstic de Lloret, la toponímia del litoral i del fons subaquàtic costaner de la nostra vila, l'onomàstica dels masos del nostre terme municipal i de les naus de la marina de Lloret, així com el plànol del Nomenclàtor oficial de toponímia de Catalunya a Lloret.

Dues seccions més del web són les que porten per nom “**Racó de l'Arxiu**” i “**On és? Fixa-t'hi!**”, on es publiquen les imatges i els textos relatius a aquestes dues seccions del butlletí municipal en les quals col·labora el nostre Servei d'Arxiu, i que ja hem explicat abans.

D'altra banda, disposem d'una nova secció del web, la d’**“Història de l'Arxiu”**, que tenim separada per èpoques, en la qual podem trobar un repàs de l'evolució del patrimoni documental lloretenc d'àmbit municipal i dels espais de l'Ajuntament on s'ha ubicat històricament.

Dintre de la secció “**Documents d'interès**”, hi podem trobar una sèrie de tràmits de l'Arxiu que els ciutadans poden realitzar, juntament amb les sol·licituds corresponents. També s'hi ha penjat noves actes de la Junta de Govern Local, del Ple Municipal i dels padrons, així com les memòries del SAMLML dels altres anys.

Pel que fa la secció “**Llegendes i tradicions**”, cal afegir que se n'han introduït de noves, a la vegada que en l'explicació corresponent es contraposa el fet històric i la llegenda i s'hi ha afegit una bibliografia que complementa el text. Una altra novetat d'aquesta secció és que a cadascuna de les llegendes ara hi ha un document que serveix per donar suport al fet històric. També s'hi inclou una imatge que fa referència a la llegenda i que n'il·lustra el text. Les llegendes que podeu trobar al nostre web són: el **Ball de Plaça** o la **Dansa de les Almorratxes**; la **processó per mar de Santa Cristina**; la imatge trobada o l'**origen de l'ermita de Santa Cristina**; la **Missa del Traginer** o la consagració de l'ermita de les Alegries; el **Mas Rossell** i la **Senyora de Rossell**.

Mirades d'ahir: retalls d'història oral

Menció a part mereix una altra nova secció del web. És la que porta per títol “**Mirades d'ahir: retalls d'història oral**”. Aquí hi podem trobar una sèrie de vídeos confeccionats pel personal del nostre Servei d'Arxiu. És un projecte que consisteix a preservar la memòria històrica de Lloret de Mar a partir de les fonts orals. Els vídeos s'elaboraven de la següent forma: En primer lloc, es mostra a alguns dels membres del Grup d'Amics de l'Arxiu (a la sala polivalent del nostre Arxiu) una o més fotografies d'un fet històric destacat de la nostra vila. A partir d'aquesta visualització, els Amics de l'Arxiu fan comentaris de vivències personals (també les d'amics i coneguts) relacionades amb aquesta imatge.

Mentrestant, un membre del personal del SAMLML enregistra i mira d'extreure el màxim d'informació d'aquests comentaris. Un cop finalitzada aquesta part, es procedeix a confeccionar els vídeos, en els quals s'hi inclouen una sèrie de fotografies relacionades amb el fet històric, així com un document procedent d'alguna publicació contemporània de l'esdeveniment, per poder contrastar els comentaris dels Amics de l'Arxiu amb una crònica periodística.

Cal dir que en els crèdits dels vídeos hi consten el fons documental de les imatges emprades, juntament amb la seva descripció, la data de la fotografia, la seva signatura topogràfica, així com els noms de les persones entrevistades i la data de l'entrevista.

Els vídeos de l'any 2012, pujats a Youtube, tracten dels següents temes: Un **avió belga caigut a Papalús (27/03/1929)**, un **torpede a la platja de Lloret (30/05/1937)**, un **bombarder alemany abatut a Lloret (01/04/1944)**.

Mostra de la secció del web titulada “Mirades d'ahir: retalls d'història oral”.

Mostra de la secció del web dedicada a l'explicació de les llegendes populars lloretenques.

Afegim que a la secció “**Descripció dels fons**” el quadre de fons s'ha anat actualitzant a mesura que s'ha anat treballant.

I si volem quantificar ni que sigui mínimament l'impacte que ha tingut el nostre web a la xarxa ha de ser comptabilitzant el nombre de visites que ha rebut. En aquest sentit hem de dir que el web ha passat de rebre 9.811 visites l'any 2011 a rebre'n 26.459, que representa un augment del 269,7%.

Des del SAMLML us convidem a visitar el nostre web per poder veure aquestes noves aportacions a la difusió del patrimoni documental de la nostra vila.

<http://www.lloret.cat/arxiu>

El SAMLML a la xarxa social Facebook

El mes d'abril de 2011 el SAMLML es va incorporar a una xarxa social d'internet, en concret a la de Facebook. El nostre objectiu era aconseguir una major difusió del nostre patrimoni documental, de les nostres activitats i donar-nos a conèixer entre la població més jove que, en general, desconeix el món dels arxius. Per això vam obrir un perfil a Facebook, que ha reunit més de 1.500 amistats.

Durant tot aquest temps el nostre perfil ens ha servit per compartir amb els nostres amics de Facebook les activitats

que hem anat organitzant i reproduccions de documents (fotografies antigues, cartells de festes, pergamins, pàgines de premsa local i altres documents digitalitzats) dels fons que custodiem que hem considerat interessants per, d'aquesta manera, acostar a tothom el nostre patrimoni documental. Així, hem aconseguit interactuar amb els nostres amics, generant debats virtuals referits principalment a fotografies antigues de Lloret.

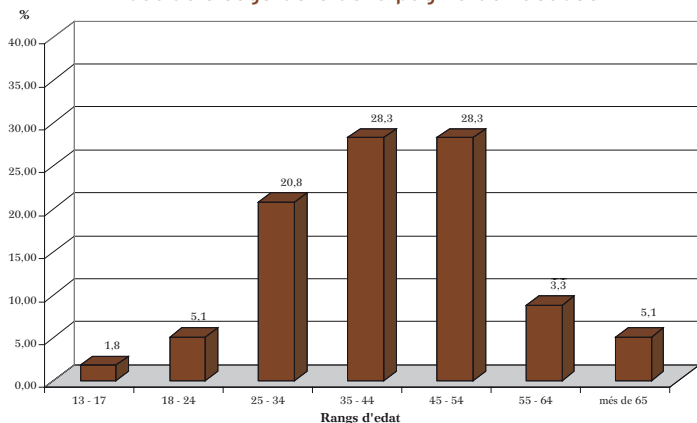
Tanmateix, des del mes de juliol de 2012 hem obert una **pàgina a Facebook**, amb l'objectiu que les amistats del nostre perfil hi cliquin "m'agrada" perquè, d'aquesta manera, puguin continuar seguint les nostres activitats. I per què hem obert aquesta pàgina si ja tenim el perfil? Doncs perquè tal com apunten les normes de Facebook el perfil només pot correspondre a persones físiques. Així, d'aquí a un temps el nostre perfil desapareixerà i serà del tot substituït per la nostra pàgina, que ja està en funcionament.

Facebook ens permet conèixer la procedència geogràfica i l'edat de les persones que han clicat "m'agrada" a la nostra pàgina de Facebook i que, per tant, ens segueixen. Pel que fa la procedència de les persones a les quals els agrada la nostra pàgina (en data de 31 de desembre de 2012), de 220 persones, 110, just el 50%, són de Lloret de Mar. Facebook pot conèixer la procedència d'aquestes persones a través de l'adreça IP de cadascun dels usuaris. D'altra banda, pel que fa l'edat dels nostres seguidors, els dos grups d'edat més representats són el de 35 a 44 anys i el de 45 a 54, amb un 28,3% cadascun, seguits pel de 25 a 34 anys, amb un 20,8%. El de 55 a 64 anys té un 8,8% de seguidors. El de 18 a 24 i el de més de 65 anys un 5,1% i el de 13 a 17 anys un 1,8%. Un 51,4% de les persones a qui els agrada la nostra pàgina de Facebook són homes, un 46,8% són dones i de l'1,8% no se n'especifica el gènere.

És per això que us animem a seguir la nostra pàgina de Facebook. Si sou membres d'aquesta xarxa social, només heu d'entrar a la pàgina i clicar-hi "m'agrada". Aquesta n'és l'adreça:

<http://www.facebook.com/arxiullloret>

Edat dels seguidors de la pàgina de Facebook

El Grup d'Amics de l'Arxiu

Com en els darrers anys, el **Grup d'Amics de l'Arxiu** ha seguit la seva col·laboració desinteressada amb el SAMLM en la seva tasca d'identificació de personatges i indrets que apareixen en les fotografies dels diversos fons d'imatges que custodiem.

Aquest any cal destacar la seva participació en els vídeos que apareixen en la secció "Mirades d'ahir: retalls d'història oral" del nostre web. Diversos membres del Grup d'Amics de l'Arxiu foren entrevistats sobre una sèrie de fets esdevinguts a la nostra població durant la primera meitat del segle XX i aquestes entrevistes es poden escoltar, il·lustrades amb fotografies, en els vídeos que es troben en la secció corresponent del nostre web.

Podeu consultar una versió ampliada de la nostra memòria al següent enllaç: <http://www.lloret.cat/catala/Arxiu/...> ■

Sessió de treball del Grup d'Amics de l'Arxiu.

Procedència: SAMLM – JLI. Llirínós.

El Grup d'Amics de l'Arxiu i el personal del SAMLM en la celebració de les festes de Nadal.

Procedència: SAMLM – Santi Moret.

Pergamins vinculats a Lloret a la Biblioteca de Catalunya

El fons del marquès de Saudín i la col·lecció de Joaquim Miret i Sans

Joan Domènech Moner

Des d'aquestes pàgines de la revista *Sesmond*, els diversos investigadors ens anem esforçant a fer aportacions de nova documentació –de la qual, al seu torn, es poden treure noves dades– i a anar descobrint i divulgant on hi ha fons per treballar i ampliar la nostra petita història. És així com, per comentaris d'amics com ara Mario Zucchitello, que hi fa la seva recerca referida a Tossa, i amb la col·laboració de l'eficient gent de la casa, especialment de la Sra. Reis Fontanals, ens hem adonat que a la Biblioteca de Catalunya, institució que no necessita ser presentada tant pel seu prestigi com per la quantitat de fons de tota mena que salvaguarda, existeix una notable col·lecció de pergamins que parlen d'una manera o altra de Lloret, una part dels quals tenen digitalitzada, de manera que el document es pot consultar directament via Internet, del qual hi ha un registre o resum del contingut que l'acompanya, i que es pot transcriure, traduir, estudiar i buscar-hi tots aquells elements que ens poden il·lustrar sobre els temps pretèrits del nostre terme municipal.

La Biblioteca de Catalunya disposa d'uns tres milions de volums en diversos suports (llibres, revistes, diaris, microfíxes, gravats, mapes, enregistraments sonors, vídeos, documents antics...). L'any 1991 la catalogació es va informatitzar, cosa que fa més còmoda la consulta. Pel que fa als pergamins, se'n van digitalitzar 14.748, i n'hi ha més de catalogats que encara no estan digitalitzats, tot i que no signifiquen una quantitat gaire elevada. D'altra banda, encara tenen alguns pergamins, uns 500, que no han estat ni catalogats, atès que encara s'han d'aplanar i restaurar prèviament, i les retallades pressupostàries no ho fan fàcil. Aquests pergamins per catalogar provenen bàsicament del fons de l'antic Hospital de la Santa Creu –edifici on es troba ubicada la biblioteca– i del marquesat de Moja. Tot i que la procedència, a vegades, és desconeguda, el fons de pergamins de la Biblioteca procedeix bàsicament, com hem dit, de l'antic Hospital esmentat (més de 5.000 pergamins), del fons del marquès de Saudín (uns 3.500), del marquesat de Moja (uns 2.500), de la donació de Joaquim Miret i Sans (uns 2.500) i del comtat de Solterra (uns 1.600).

Els que hem detectat referits a Lloret provenen del fons del marquesat de Saudín i de la col·lecció de Joaquim Miret i Sans. Aquest personatge, sigui dit de pas, era una persona molt entregada al món dels arxius. Va néixer i morir a Barcelona (1858-1919) i fou el 1892 quan començà a investigar els arxius del nostre país. Fou membre fundador de l'Institut d'Estudis Catalans i un dels principals organitzadors del I Congrés d'Història de la Corona d'Aragó. Fou el descobridor, l'any 1904, del text més antic escrit en català, les Homilies d'Organyà. Va deixar una vastíssima bibliografia i, del seu recorregut pel món dels documents, aplegà els 2.500 que avui figuren cedits a la Biblioteca de Catalunya, com hem comentat.

Com un primer tast, i a reserva d'aprofundir en el tema i ampliar-ne la informació, podem dir que a la part digitalitzada veiem pergamins referits a Lloret que cronològicament abracen des del

segle XII (un del 21 de març de 1152) fins al segle XVII (el més modern, un de l'1 de desembre de 1632). A part de l'esmentat pergami del segle XII, n'hi ha tres del segle XIV, nou del segle XV, onze del segle XVI i cinc del segle XVII.

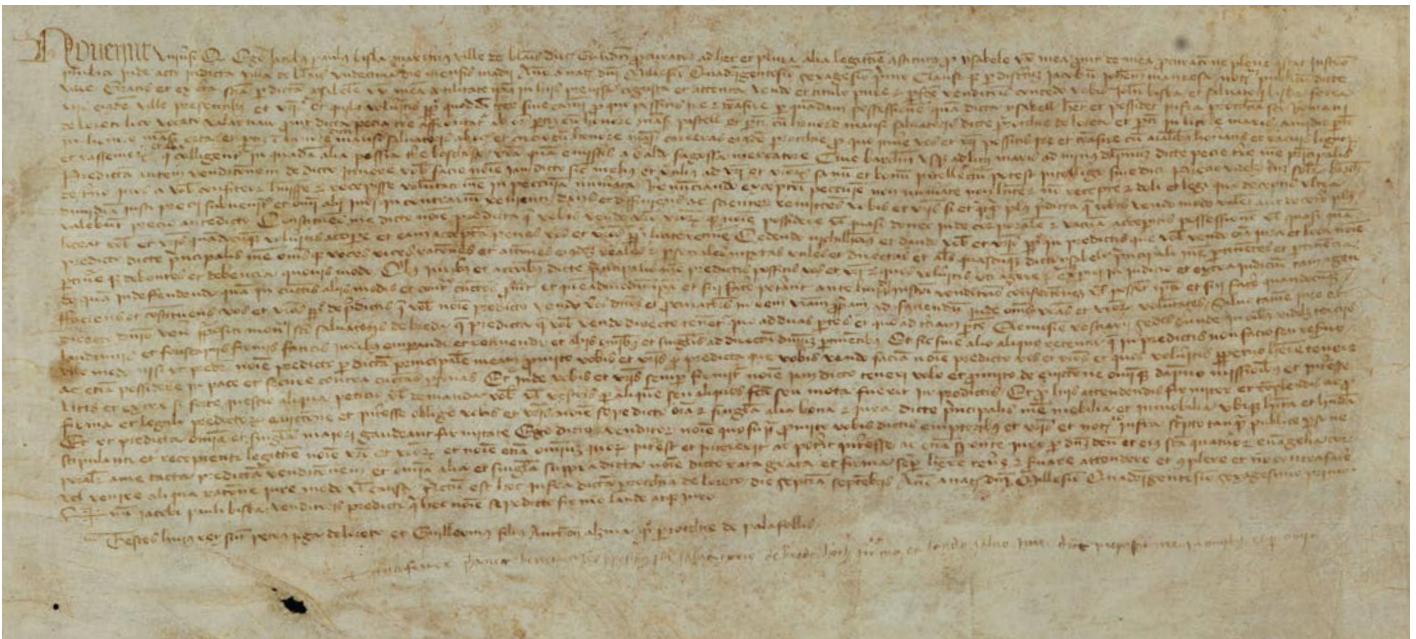
Pel que fa al contingut d'aquests documents, sis d'ells corresponen a la venda de trossos o peces de terra, camins, vinyes o drets sobre un terreny; quatre corresponen a vendes de censals morts; quatre més a reduccions de tasques, delmes o censos; dos a establiments de terres; dos més a divisions de propietats; i també hi ha dues èpoques, o sigui rebuts: una del dot de casament que aporta la dona i una altra del pagament de 10.000 sous a un senyor feudal; una sentència arbitral referent a una querella sobre propietats entre gent de Lloret i de Blanes; una definició de propietats; una recepció de censos; una renúncia; una venda a carta de gràcia; uns capítols matrimonials; una actuació sobre el delme; i un reconeixement de pagament de censal mort.

És evident que l'estudi dels diversos documents –fins aquí només ens hem basat en el registre– permetrà conèixer amb més detall protagonistes, situacions, àmbits d'actuació, notaris, etc., i deduir causes dels diversos actes: vendes per tal de fer diners o superar endeutaments, reduccions d'imposicions per manca de capacitat de poder pagar –per tant, terres ermes o afectades per males collites–, establiments per part dels senyors directes per tal que els que seran senyors útils facin rendir les terres, i un llarg etcètera.

Manejant aquesta documentació hom es familiaritza amb la terminologia de l'època. Hem vist com es parla de censos o imposicions; censals o préstecs encoberts, que rebien el nom de censals morts quan tenien un interès assignat a perpetuïtat fins que s'hagués retornat tot el diner; de delmes i tasques, o sigui cobraments sobre les collites (una dècima i una onzena part, respectivament); de pagaments a carta de gràcia o sigui amb dret del venedor de tornar a adquirir el que venia; d'establiments o cessions efectuades per un senyor a un inferior a canvi d'un cens i, a vegades, un dret d'entrada; de capítols matrimonials, una de les institucions més característiques del dret civil català, que eren acords entre famílies quan es concertava un matrimoni deixant lligades les relacions jurídiques per les quals es regiria la parella, etcètera.

S'endevina que més d'un pergami ha fet el camí junt amb algun altre –per tant provenen del mateix lot– com podem suposar en el cas del pergami del 25 d'agost de 1598 en què es concerten els capítols matrimonials entre Marc Alemany i Maria Anna Oliva en virtut dels quals el pare d'aquesta aporta com a dot 500 lliures i dues caixes “de monja” i el pergami o àpoca firmada per Marc Alemany, mercader de Blanes, resident a Lloret, al seu sogre Miquel Oliva pel dot rebut, que porta la mateixa data. O els pergamins de 20 de juny de 1461, de 7 de setembre de 1461 i dos del 7 de maig de 1482, referits a la família Bisbe, la majoria ferrers, de Blanes, que comporten la venda d'un camí, la reducció de tasca per part del prior del monestir de Sant Salvador de Breda sobre aquelles terres, i la posterior divisió del terreny en dues peces entre els fills i la concòrdia corresponent per evitar plets futurs.

Aquests documents darrers són els que hem treballat de forma especial per raó de la ubicació del terreny a l'entorn de Santa Cristina, dita llavors també Vallarnau, a fi de poder fer alguna aportació publicable en el butlletí de l'Obreria, que té cura de l'ermita de Santa Cristina. En tot cas, aquí podem dir que, pendants encara que es pugui fixar amb major exactitud la situació d'acord amb les afrontacions de les peces que els documents descriuen en

1461, setembre 7. Venda. Lloret. Jaume Pau Bisbe, mariner de Blanes, en nom propi i de la seva muller Isabel, ven a Joan i Salvador Bisbe, ferrers del mateix lloc, un camí pel qual podran passar per una possessió de la seva muller, situat vora el mar al lloc de Vilarnau del terme de Lloret, pel preu de 3 sous, que reconeix haver rebut. Biblioteca de Catalunya. Perg. 305, Reg. 20793.

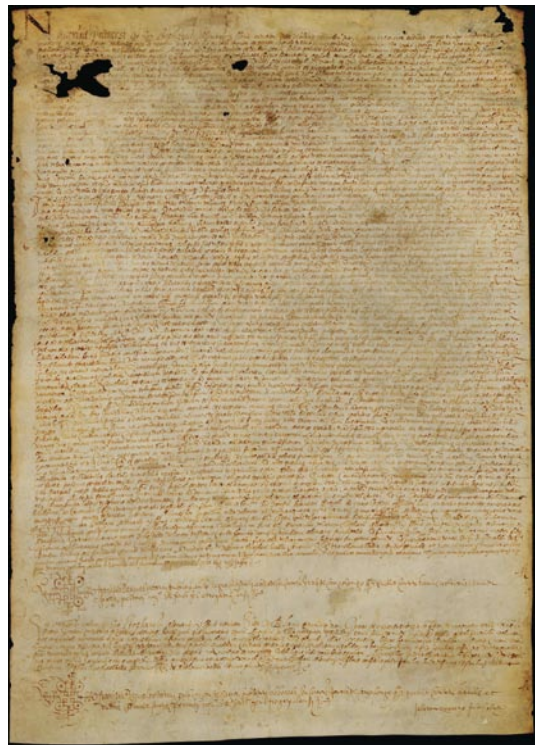
Procedència: Arxiu del marquès de Saudín

relació amb els quatre punts cardinals, resulten ben evocadores les al·lusions al camí antic de Lloret a Blanes –l’anomenada per tots nosaltres drecera de Santa Cristina, que segueix, després, cap a Pinya de Rosa i cap a Santa Bàrbara i baixa cap a la vila veïna– i al torrent que desaigua a la platja de Treumal i que separa els termes de Lloret i Blanes. Són dades coordenades que encara tenen vigència.

També és interessant la referència als masos posseïdors de les terres venudes –el mas Carreres, el mas Deví, el mas Pastells i altres de ben coneguts entre les cases del nostre petit món rural–. Veiem desfilar gent de tota mena d’oficis: sastres, paraires, mestres d’aixa, pescadors, apotecaris, mariners, sabaters, cavallers, ferrers, clergues, mercaders, pagesos.

Apareixen, evidentment, els personatges que encarnen el poder del senyor feudal més important de Lloret que era el Capítol de Canonges de la Catedral de Girona, quasi en la totalitat, malgrat i que el monestir de Sant Salvador de Breda també tenia domini directe sobre algunes terres, com hem vist fa poc. Així es parla, doncs, del paborde o preposit, del bisbe, del prior, del procurador, del batlle, del rector. Aquest darrer és la causa que molts d’aquests documents es refereixin a Lloret malgrat i que gairebé tots els protagonistes siguin de Blanes –com succeeix en alguna venda de terres i altres casos– perquè el rector lloretenc tenia el dret d’actuar de notari en virtut d’una concessió senyorial feta a la rectoria. Si el notari és de Lloret, és evident que també hi ha algun testimoni de la localitat, per fer fàcil la cosa. Així, doncs, entenem que aquests documents, si bé probablement no aporten grans novetats a la història lloretenca i resulten una mica accidentals –excepte alguna sorpresa ara imprevisible–, sí que ens donen topònims, petits detalls, dades de determinats personatges –els noms dels respectius notaris, excepcions a part, permeten refer el rectorologi de tots aquells segles, per exemple– que donen contingut a uns temps passats moltes vegades massa desconeguts.

Pel que fa a pergamins catalogats i no digitalitzats encara, observem sent documents més, dels anys 1310 (una procura), 1339 (una donació), 1409 (un censal mort), 1524 (una donació),

1599, gener 14. Censal mort. Lloret. Esteve Alemany i Florit ven a Pere Joan Quintana, prevere titular del benefici de l’altar de Sant Agustí de la col·legiata de Sant Feliu de Girona, un censal de 300 sous de pensió anual pel preu de 300 lliures, de les quals fa època de rebut al peu del document. Biblioteca de Catalunya. Perg. 303, Reg. 20741.

Procedència: Arxiu del marquès de Saudín

1442 (?), 1564 (un establiment), 1567 (una restitució), 1572 (un censal mort), 1590 (uns capítols matrimonials), 1617 (una sentència), 1628 (un establiment), 1667 (una llucidació), i documentació patrimonial de 1447 a 1866, de 1574 a 1652, de 1639 i de 1689 a 1833.

Intentarem, en successives aportacions, desxifrar els enigmes que ens plantegen els documents que de moment hem vist només lleugerament definits i dels que ens queden per veure. ■

Una vida en la mar

A. M. Vilà Galí

A l'hora de prima d'una tarda d'aquest mes d'agost que anem consumint més de pressa del que desitjaríem, sona, en un moment que no esperes, el timbre de l'interfon. És en Joan Domènech que em pregunta si dispo de uns minuts per atendre'l junt amb un amic, que té un document de tema mariner i desitjaria conèixer-ne la meua opinió. Només faltaria que, tractant-se d'en Joan Domènech i a més sobre un tema tan suggeridor, no els obrís la porta i els invités a pujar al pis.

L'acompanyant d'en Domènech resulta ser en Marc Rocacusachs i Coll, fill del Pere Cusachs i de Núria Coll, nét de Ramon Coll i Rodés, ben coneguts pels lloretencs.

En Marc em parla d'un document de mitjan segle XIX, trobat inesperadament a casa seva, a Lloret, al carrer de Sant Jeroni, que conté, en primer lloc, el nomenament de segon pilot de les mars d'Amèrica, a favor de Francesc Botet i Curús, junt amb altra documentació relativa als viatges de Botet i Curús a Amèrica, molt principalment a la població de Nuevitas, al nord de la província cubana de Camagüey.

Els agraeixo la visita i els participo el meu interès a examinar el document del contingut del qual, segons el que m'expliquen, creuen que es possible que es pugui derivar una anàlisi en detall que ens porti, fins i tot, a una modesta ressenya sobre els anys de navegació de Francesc Botet i Curús.

Efectivament, al cap de tres o quatre dies de la visita d'en Cusachs acompanyat d'en Domènech rebo, al meu domicili del passeig de Verdaguer, l'amic Cusachs amb el seu document que, amb una ràpida llambregada, es veu clarament que conté informació suficient per extreure'n el que se m'acut denominar *Una vida en la mar*. Hom s'adona que, a més del nomenament de segon pilot per navegar per les nostres mars i les de les Índies, en les autoritzacions per emprendre viatge, apareixen els noms de no pocs vaixells en els quals navega el nostre home, i que el port on majorment es dirigeixen els vaixells és el port de Nuevitas.

La primera pàgina del document conté el nomenament de segon pilot de Francesc Botet i Curús que es transcriu literalment per facilitar la lectura de l'original:

DON ANTONIO VACARO

y Valcárcel, Caballero Gran Cruz de la Real y Militar orden de San Hermenegildo, Gefe de Escuadra de la Real Armada, Comandante General de este Apostadero, Presidente de sus Juntas e Inspector General de su Arsenal y Matriculas, y Juez privativo e la conservación de montes y aumento de plantíos de la compresión de el y de arribadas de Indias, &c. &c.

Por cuanto en atención a la suficiencia e idoneidad que concurren en el Tercer Piloto particular de las naves de América y de la matrícula de la Provincia de Mataró Don Francisco Botet, hijo de Esteban, y a que según calificación que presentó del Mayor General de este Apostadero, el Capitán de Fragata de la Real Armada D. José María Buitrago? ha sido examinado y aprobado para la clase de 2º Piloto del Comercio, para navegar en dichos mares e Indias con sujeción a las reglas establecidas para estos casos con arreglo a las Ras. Órdenes que tratan del particular.

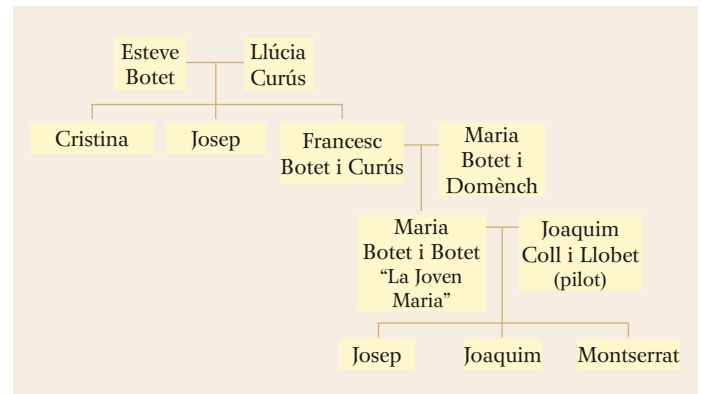
Por tanto le expido el presente Nomenclamiento firmo de mi mano, Sellado con el escudo de mis Armas y refrendado del Ayudante Secretario de esta Comandancia General en virtud de la cual, se pondrá en posesión de la referida plaza de Segundo Piloto del Comercio, para Navegar a todos mares, al indicado Dn. Francisco Botet a fin de que la sirva con las mismas exenciones que los demás de su clase. Debiendo presentarlo en la Comandancia Militar de la referida Prov. de Mataró para su anotación y demás que corresponda. Dado en Cartagena el diez de Agosto de mil ochocientos y treinta,

Vacaro / José Aznar y Reyna

L'obtenció del títol de segon pilot implicava haver fet uns quants viatges rodons a Amèrica. L'estudiant de nàutica, un cop sortia de l'escola, havia d'embarcar-se, fer dos viatges a ultramar i tornar-se a examinar per obtenir el grau de tercer pilot, el "pilotín". Tot seguit, per optar a l'ascens a segon pilot, el "pilotín" calia que fes tres viatges a ultramar i aprovar un nou examen. Per a l'ascens a primer pilot, calia haver complert els 25 anys i acreditar cinc viatges rodons a Amèrica abans d'examinar-se.¹

El que precedeix significa que Francesc Botet i Curús hauria fet, abans de ser nomenat segon pilot, l'agost de 1830, almenys cinc viatges rodons a ultramar quan ja hauria complert els 25 anys, l'any 1836, any que ja consta que obté el vistiplau per viatjar a l'Havana "con mando y cargo de la Derrota de la pollacra Flora".

Abans de seguir amb l'anàlisi del document esmentat sembla que cal donar una ullada a l'arbre genealògic dels Botet i Curús.

Joaquim Coll i Llobet, gendre de Francesc Botet i Curús, el qual va substituir aquest quan va haver de cedir, per malaltia, el comandament del bergantí *Carmita*.

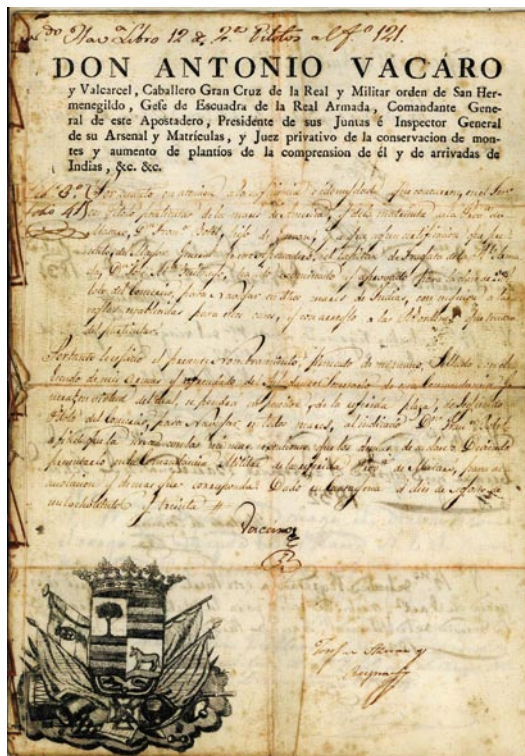
Cal recordar també que Agustina Botet i Domènech, cunyada del nostre capità Francesc Botet i Curús, contrau matrimoni amb Bonaventura Durall i Robert, rebesavi del lloretenc Joaquim Durall i Serra.

Vegem quins van ser els nombrosos vaixells amb què va navegar el nostre capità:

Quetx **La Francisca**. No construït a Lloret. Ignasi Botet i Soler, fill de Josep Botet i de Francesca Soler d'Arenys, va ser capità del quetx *La Francisca*, entre els anys 1838 i 1844, que bé podria estar emparentat amb Francesca Botet i Curús que hi fa un viatge l'any 1831.²

Pollacra **S. Francisco de Paula**. Mestre d'aixa desconegut. Podria tractar-se de la pollacra *San Francisco de Paula*, construïda

1 PONS GURI, Josep M. *Estudi de pilots*. Arenys de Mar, 1960. P. 9-11.
2 VILÀ i GALÍ, Agustí M. *La marina mercant de Lloret*. P. 223.

Pàgina inicial del document de nomenament de segon pilot de Francesc Botet i Curús.

Procedència: SAMLM - 699.075 - Roca Cusachs (ST. 086.104.010)

a Lloret l'any 1792, entre els personers de la qual hi trobem un Botet, Martirià Botet i Rosalts, ben conegut a Lloret.³

Pollacra **Virgen del Rosario**. Construïda a Lloret pel mestre d'aixa Sebastià Pujol l'any 1825 i armada per Pere Gil i Babot, home ben conegedor de les nostres drassanes, entre els capitans de la qual trobem un Pau Domènech i Botet.⁴

Bergantí goleta **Joven Enrique**. 125 tones. Trobem una nau amb aquest nom construïda a Lloret pel mestre Agustí Macià l'any 1835. Ni en la llista ni de parçoners ni de capitans hi consta el nom del nostre home, però es podia haver donat que en el primer viatge de la nau s'hi embarqués Francesc Botet i Curús en qualitat de tercer pilot, com a responsable de la derrota de la nau.⁵

Pollacra **Flora**. 112 tones. Construït a Lloret l'any 1834 pel mestre d'aixa Joaquim Ribas. Entre els capitans trobem en segon terme un Francesc Botet, que ja pot tractar-se del nostre home perquè navega en qualitat de capità i amb el càrrec de la derrota de la nau.

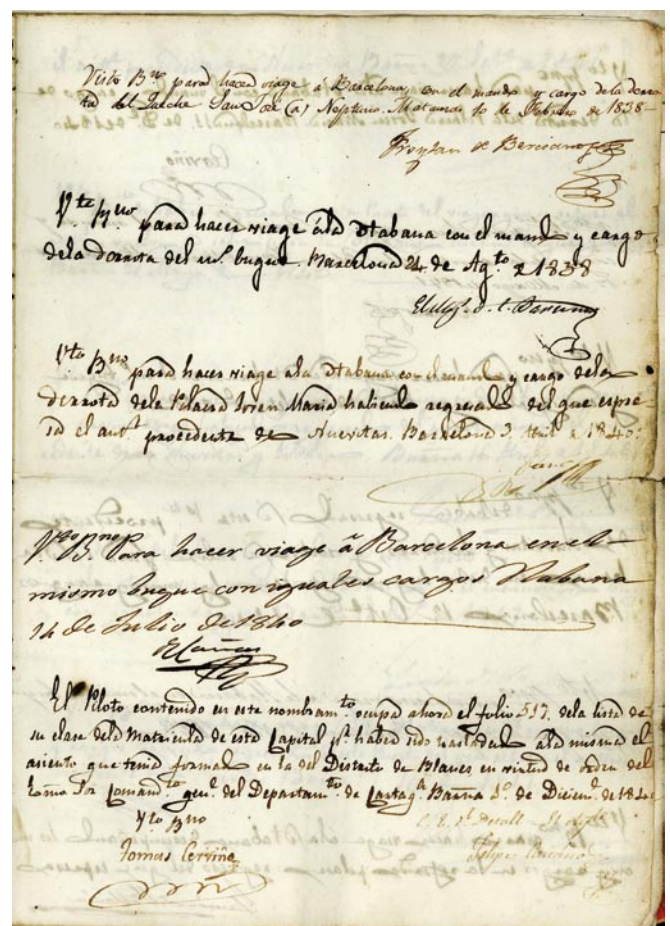
Quetx **San José (Neptuno)**. Trobem un quetx de construcció forastera (Blanes), armat i comandat per Francesc Botet, fill d'Esteve (pare de Francesc Botet i Curús).⁶

Pollacra **Joven María**. 98 tones. Construïda el 1840 pel mestre d'aixa Agustí Macià i armada per Francesc Botet i Curs. Comandada per ell mateix i per Josep Mataró i Albà, que substitueix Botet quan aquell es posa malalt l'any 1854, en haver d'iniciar-se el que seria l'últim viatge de la *Joven María*, en què es perdé amb tota la tripulació.⁷

Bergantí **Carmita**. 216 tones. Mestre d'aixa, Agustí Macià. Any de construcció, 1840. Armat per Francesc Botet i Curús, i capitanejat per Francesc Botet i Curús i Joaquim Coll i Llobet.

En la primera part d'aquest plec de visticques de sortides i retorns de les naus que comanda el nostre capità Botet, la majoria de sortides són vers el port de l'Havana; i en la segona part predominen les destinacions al port de Nuevitas, tot i que moltes de les sortides en destinació a l'Havana en el seu retorn es va partir del port de Nuevitas; es comprèn per la gran proximitat que hi ha entre els dos ports, cosa que facilita l'obtenció de la diversitat dels productes per a l'exportació vers la Península.

Ultra la majoria de viatges entre l'Havana i Nuevitas, es troben dues sortides, una el 1834 a Charleston i una a Santa Catalina (Brasil), amb retorn a Barcelona des de Rio de Janeiro i Montevideo.

Mostra d'un dels fulls d'autoritzacions de sortides i entrades de vaixells.

Procedència: SAMLM - 699.075 - Roca Cusachs (ST. 086.104.010)

Els freqüents viatges de Francesc Botet a Nuevitas, ja sigui en viatges directes o a través de l'Havana, ens porten a preguntar-nos quina devia ser la seva motivació. Potser algun tipus de carregament en un i altre sentit. Nuevitas és una ciutat de la província del Camagüey, que situem a la costa de l'illa de Cuba amb el Canal Vell de les Bahames.

Només referent a alguns dels viatges de la pollacra *Joven María* i del bergantí *Carmita*, hom va recollir en el llibre *La marina mercant de Lloret* el transport d'una mercaderia molt especial, partides de monedes d'argent. Es tracta de les denominades monedes de plata *macuquina*, denominació que s'emprava per a totes aquelles monedes que no portaven orla ni cordonet.

3 *Ibidem*. Op. cit. P. 257.

4 *Ibidem*. Op. cit. P. 172.

5 *Ibidem*. Op. cit. P. 291.

6 *Ibidem*. Op. cit. P. 394.

7 *Ibidem*. Op. cit. P. 319. *Ibidem*. Op. cit. P. 357.

El transport de moneda *macuquina* des d'Amèrica era cosa habitual i els nostres vaixells en van ser subjectes en repetides ocasions. Entre els casos documentats de vaixells lloretencs es poden citar els següents, referits al capità Francesc Botet i Curús, el qual pel gener de 1845 carrega 100 onzes de *cuño colombiano* a Nuevitas, en la pollacra *Joven María* per compte de Joan B. Parés i consignades a la casa Martorell y Bufill de Barcelona. Consta també que el mateix capità amb la mateixa embarcació pel maig de 1853 carrega, també a Nuevitas, per compte igualment de Joan B. Pares, 95 onzes d'or de *cuño disidente* consignades a Joan Prats i Freixas de Barcelona. Seguint amb el mateix capità Botet, si bé ara amb el bergantí *Carmita* duu carregaments semblants pel desembre de 1860 i pel març de 1863, ara des de Puerto Príncipe, amb destinació a Barcelona.

(Nota de peu de la pàgina 321 del llibre *La Marina mercant de Lloret* obtinguda de dades procedents de l'arxiu familiar d'Àngel Martínez i de Laguardia.)

El transport de monedes d'argent, devia ser només un transport circumstancial i com sabem que Nuevitas era el port a través del qual sortia el sucre d'una de les províncies més sucreres de l'illa. Sembla, doncs, que els nostres vaixells devien ser clients en el comerç del sucre a partir d'aquell port, sense deixar oblidat el port de l'Havana que també hi tindria una bona participació.

La vida dels navegants no era pas cap camí de roses, com no ho va ser almenys en dos moments de la navegació de Francesc Botet. En primer lloc, com ja s'ha anotat, el nostre home es lliuraria l'any 1854 del naufragi de la pollacra *Joven Maria*, de la qual no es va salvar cap tripulant. En Botet havia estat substituït en aquest viatge pel capità, també lloretenc, Josep Mataró i Albà.

Francesc Botet ha de ser substituït a partir del desembre de 1862, a causa de malaltia, situació que es perllonga fins a l'anotació de 17 desembre de 1870, quan hagué de ser substituït pel capità Joaquim Coll i Llobet, a excepció d'un viatge rodó a Nuevitas, amb el bergantí *Carmita*, que encara el capità Botet inicia el 19 de maig de 1866, per retornar a Barcelona el 12 de novembre d'aquell any. El bergantí *Carmita* va continuar navegant, comandat pel capità Joaquim Coll i Llobet, fins que l'any 1879 Francesc Botet i Curús es ven la nau a Magí Barberà. El *Carmita* va naufragar el 23 de maig de 1891 a les costes de Maldonado (Uruguai).

Des que és nomenat segon pilot l'any 1830 fins a l'any 1879 en què es ven el bergantí *Carmita* han transcorregut 49 anys als quals hauríem d'afegir el viatges rodons que va fer abans del nomenament de segon pilot, una aventura que es perllongaria més enllà dels 55 anys.

Tot i que sigui amb dades aproximades, podem establir la cronologia que segueix de l'activitat de Francesc Botet i Curús.

1. Any de naixement 1811
2. Nomenament de 2n pilot 1830 als 19-20 anys
3. Nomenament de 1r pilot 1826 als 25 anys
4. Inicia període de malaltia 1864 als 53 anys
5. Últim viatge a Nuevitas 1868 als 57 anys
6. Desapareix del rol 1870 als 59 anys
7. Es ven *La Carmita* 1879 als 68 anys

ANNEX

Mataró, 24 de septiembre de 1830

Este individuo ocupa el folio de la lista de pilotos del Distrito de Blanes Vicente Rodríguez.

Vtº Bº para hacer viaje a Nuevitas, isla de Cuba, en el Queche La Francisca, Barcelona 2 de Diciembre 1831.

Vtº Bº de haber regresado a este puerto del viaje que expresa el anterior, Barcelona 7 de Junio de 1832.

Vtº Bº para que haga viaje al mismo puerto y con el buque que expresa el anterior, Barcelona, 24 de Setiembre de 1832

Vtº Bº de haber regresado a este Puerto del viaje que se expresa en el anterior y vuelve a salir para la Habana con el cargo de la Derrota de la Polacra San Francisco de Paula. Barcelona 10 de setiembre de 1833.

Vtº Bº para hacer viaje al puerto de Charleston con el cargo de la Derrota, sobre la Polacra, San Francisco de Paula, Habana, 12 de diciembre de 1833.

Vtº Bº Id. Para que con el cargo de de la Derrota sobre la polacra San Francisco de Paula, haga viaje al Puerto de Charleston, Habana, 5 de Febrero de 1834

Vtº Bº para que haga viaje a Barcelona de piloto encargado de la Derrota de la Polacra San Francisco de Paula, Habana, 20 de Marzo de 1834

Vtº Bº para que haga viaje a la Habana con la polacra Virgen del Rosario, Barcelona 19 de setiembre de 1834.

Vtº Bº para hacer viaje a Gibraltar y Barcelona con la Polacra, Virgen del Rosario, en clase de 1r, Piloto con el cargo de la Derrota, Habana 30 de Diciembre de 1834.

Vtº Bº para que haga viaje a Santa Catalina (Brasil) con el cargo de la Derrota del Bergantín Goleta nombrado Joven Enrique, Barcelona 18 de Julio de 1835.

Vtº Bº acababa de regresar en ese puerto procedente de Rio de Janeiro y Montevideo, Barcelona, 7 Junio 1836.

Vtº Bº Para hacer viaje a la Habana con el mando y cargo de derrota de la Polacra Flora, Barcelona 21 de Junio de 1836.

Vtº Bº Para hacer viaje a Barcelona en la Polacra Flora en clase de Capitán i primer Piloto con cargo de Derrota, Habana, 23 de Agosto de 1836.

Vtº Bº Para hacer viaje a la Habana con el mando y cargo de la Derrota del Queche San José (a) Neptuno. Barcelona 26 de Agosto de 1837.

Vtº Bº Para hacer viaje a Barcelona, con el mando y cargo de la derrota del Quetxe San José (a) Neptuno. Matanzas, 10 de febrero de 1838.

Vtº Bº para hacer viaje a la Habana con el mando y cargo de derrota del mismo buque. Barcelona 24 Agosto 1838.

Vtº Bº Para hacer viaje a la Habana con el mando y cargo de la Derrota de la polacra Joven María, habiendo regresado del que expresaba la anterior procedente de Nuevitas, Barcelona 3 abril de 1840.

Vtº Bº Para hacer viaje a Barcelona en el mismo buque con iguales cargos; Habana, 14 de julio de 1840.

El piloto contenido en este nombramiento ocupa ahora el folio 517 de la lista de su clase de la Matricula de esta Capital, por haber sido trasladado a la misma el asiento que tenia formado en el Distrito de Blanes en virtud de Orden del Exmo. Sr. Comandante general del Departamento de Cartagena. Barcelona 1 de diciembre de 1840

Vtº Bº Para hacer viaje a la Habana con el mando de la Derrota de la polacra Joven Maria, Barcelona, 11 de diciembre de 1840.

Vtº Bº Para hacer viaje a Barcelona con el mando i cargo de la Derrota de la polacra Joven Maria. Matanzas, 17 mayo 1841.

Vtº Bº Para hacer viaje a la Habana en el mismo buque i con iguales cargos. Barcelona, 22 setiembre 1841.

Vtº Bº De haber regresado a este puerto procedente de Nuevitas y Londres, y vuelve a salir en dicho buque y con los mismos cargos, Barcelona 12 octubre 1842.

- Vt° B° Para hacer viaje a la **Habana** en el mismo buque y con los mismos cargos, Barcelona. 3 de noviembre, 1843
- Vt° B°. Para hacer viaje a la **Habana**, desempeñando los mismos cargos en la referida polacra a regreso del que se expresa la anterior de **Nuevitas**, Barcelona. 27 setiembre 1844.
- Vt° B° De haber regresado a este puerto del viaje que se expresa al anterior y vuelve a salir para la **Habana** en el mismo buque i cargos. Barcelona. 21 de Mayo de 1845.
- Vt° B° Para hacer viaje a la **Habana**, en dicho buque y con los propios cargos, habiendo regresado del que se menciona el anterior procedente de **Nuevitas**. Barcelona, 16 abril, 1846.
- Vt° B° De haber regresado a este puerto y sale otra vez para la **Habana**, en el mismo buque y con guales cargos, Barcelona. 11 enero 1847
- Vt° B° Para hacer viaje a la **Habana**, en el mismo buque y cargos, habiendo regresado a este puerto del que se expresa el anterior, procedente de **Nuevitas**. Barcelona. 27 setiembre 1847.
- Vt° B° De haber regresado a ésta de **Nuevitas** y vuelve a salir para el mismo punto en el mencionado buque y cargos, Barcelona. 27 mayo 1848.
- Vt° B° Para hacer viaje a la **Habana** en el mismo buque con os mismos cargos, habiendo regresado del que refiere el anterior. Barcelona, febrero 1849.
- Vt° B° De haber regresado a este puerto de **Nuevitas** y sale otra vez para la **Habana** en dicho buque i cargos. Barcelona. 11 octubre 1849.
- Vt° B° Para hacer viaje a **Nuevitas** en dicho buque y cargos, habiendo regresado del anterior. Barcelona. 7 de mayo 1850.
- Vt° B° De haber regresado a este puerto del viaje expresado en el anterior y vuelve a salir para el mismo puerto en dicho buque y cargos., Barcelona. 26 noviembre 1850.
- Vt° B° Para hacer viaje a **Nuevitas**, en dicho buque i cargos. Barcelona. 25 agosto 1851.
- Vt° B° Para hacer viaje a la **Habana**, con el mando y cargo de la Derrota de la polacra **Joven María**, Habiendo regresado del anterior de la **Habana** y **Nuevitas**. Barna. 11 febrero 1853.
- Vt° B° Para hacer viaje a Barcelona con el mando y cargo de la Derrota de la polacra **Joven María**, **Nuevitas**, 1 de junio 1853.
- Vt° B° Para hacer viaje a la **Habana** en dicho buque y cargo, Barcelona. 22 octubre 1853
- Vt° B° Para hacer viaje a Barcelona en dicho buque y cargos. **Nuevitas**, 17 febrero 1854.
- Vt° B° para hacer viaje a la **Habana** con el mando y cargo de la Derrota del bergantín **Carmita** 31 de diciembre de 1855.
- Vt° B° De haber terminado el anterior viaje y vuelve a salir para la **Habana** en el mismo buque y cargos. Barcelona., 5 setiembre 1856.
- Vt° B° De haber regresado del anterior viaje y vuelve a salir para el mismo puerto y en el propio buque i cargos. Barcelona. 28 abril 1857.
- Vt° B° Para regresar a Barcelona en el propio buque i cargos, **Nuevitas**, 10 julio 1857-
- Vt° B° De haber regresado del viaje anterior y vuelve a salir para la **Habana**, en el mismo buque y cargos. Barcelona. 29 octubre 1857.
- Vt° Bo, Para regresar al puerto de su procedencia en el mismo buque y cargos, Barcelona 15 febrero 1858.
- Vt° B° De haber regresado del viaje anterior y sale para **Nuevitas** en el mismo buque i cargo. Barcelona, 11 de setiembre 1858.
- Vt°. B°. De haber terminado en este puerto el viaje anterior y sale para **Nuevitas** en el propio buque y cargos. Barcelona. 2 de Mayo de 1859.
- Vt°, B°, Para regresar a Barcelona en el mismo buque y cargos, **Nuevitas**, 19 julio 1859.
- Vt°.B° De haber terminado en este puerto el viaje anterior y sale para la **Habana** con el mando y cargo de la derrota del bergantín **Carmita**. Barcelona. 19 diciembre 1859
- Vt° B° Para regresar a Barcelona con el mando y cargo de la Derrota, **Nuevitas**, 11 abril 1860
- Vt° B°. De haber regresado del viaje anterior, Barcelona 24 de Mayo 1860
- Vt° B° Para hacer viaje a **Nuevitas**, en el mismo buque y cargos. Barcelona. 29 setiembre 1860
- Vt° B° Para regresar a Barcelona con el mando y cargo de derrota. **Nuevitas** 5 enero 1861.
- Vt° B° De haber regresado y vuelve a salir para el mismo puerto en el propio buque y cargos, Barcelona. 16 abril 1861.
- Vt° B° Para hacer viaje a Barcelona con el mismo buque y cargos. **Habana**, 8 julio 1861.
- Vt° B°, Por haber regresado del, viaje anterior y sale para la **Habana**, en el mismo buque y cargos Barcelona. 22 noviembre, 1861
- Vt° B°. Para regresar a Barcelona en el mismo buque y cargos de **Nuevitas**, 22 marzo 1862.
- Vt° B° De haber regresado del viaje que se expresa en la nota anterior, Barcelona. 16 Mayo 1862.
- Vt° B° Para hacer viaje a la **Habana** con el mando y cargo de la Derrota del bergantín **Carmita**, Barcelona, 16 de setiembre de 1862.
- Vt° B° Para regresar a Barcelona con el mando y cargo de la Derrota del bergantín español **Carmita**. **Nuevitas**, 24 de enero 1863.
- Vt° B° Por haber regresado del viaje que se expresa en la nota anterior. Barcelona, 16 mayo 1863.
- Vt° B° Para hacer viaje a **Nuevitas** en el mismo buque y cargos, Barcelona. 14 abril 1863
- Vt° B° Para regresar a Barcelona con el mismo buque y cargos, **Nuevitas** 3 de julio 1863.
- Vt° B° De haber regresado del viaje que se expresa en la nota anterior, Barcelona. 2 de setiembre 1863
- Vt° B° Para hacer viaje a **Nuevitas** en el mismo buque y con los mismos cargos. Barcelona, 17 de diciembre 1863.
Sin efecto por haber desembarcado por enfermo. El comandante accidental
- Vt° B° Para hacer viaje a **Nuevitas**, en el mismo buque y con los mismos cargos, Barcelona, 3 de setiembre 1864
Sin efecto la nota anterior por haber desembarcado por enfermo.
- Vt° B° Para hacer viaje a la **Habana** en el mismo mando y cargo de la Derrota del bergantín **Carmita**, Barcelona 6 de abril de 1865.
Sin efecto el viaje que expresa la nota por haber desembarcado por enfermedad. Barcelona 8 de abril 1865.
- Vt° B° Para hacer viaje a **Matanzas** con el mismo mando y cargo de la Derrota del bergantín **Carmita**. Barcelona. 15 de setiembre 1866
Sin efecto la nota anterior por haber desembarcado por enfermedad. Barcelona. 18 de setiembre 1866.
- V° B° Para hacer viaje a **Nuevitas** con el mismo mando y cargo de la Derrota del bergantín **Carmita**. Barcelona. 19 mayo 1868
- Vt° B° Para hacer viaje a Barcelona con el mando y cargo de Derrota del bergantín **Carmita**, el referido 2° piloto D. Francisco Botet. **Nuevitas** 12 noviembre 1868.
- Vt° B° De haber terminado en este puerto el viaje anterior, Barcelona. 4 enero 1869.
- Vt° B° Para hacer viaje a **Nuevitas** con el mismo mando y cargo de Derrota en el Bergantín **Carmita**, Barcelona. 13 marzo 1869
- Vt° B. La nota anterior por enfermedad del interesado? Barcelona. 16 mazo 1869.
- Vt° B° Para hacer viaje a **Nuevitas** con el mando y cargo de derrota del bergantín **Carmita**, Barcelona, 23 de diciembre 1869.
- Vt° B° Sin efecto la nota anterior por enfermedad del interesado, Barcelona. 24 de diciembre de 1869.
- Vt° B. Para hacer viaje a **Nuevitas** con el mando y cargo de la derrota del bergantín **Carmita**, Barna. 15 diciembre 1870.
- Vt° B° Sin efecto la nota anterior por enfermedad del interesado, Barcelona. 17 diciembre 1871.⁸ ■

8 N. del t. S'ha procurat mantenir el text original, malgrat algunes diferències en el tractament de determinades expressions.

El nou redreç de Lloret (1593). Un exemple del dinamisme de la universitat vilatana

Pere Gifre Ribas

L'estudi de l'organització i regiment de la universitat, que era el nom que rebia el col·lectiu i el govern de la generalitat dels veïns d'un lloc, durant l'època moderna es troba encaixonada entre les reformes de Ferran II i la Nova Planta de 1716. El Nou redreç de Lloret de 1593¹ és una peça de gran importància per il·luminar molts dels moviments que es donaven a l'interior de les universitats catalanes i pot servir per veure quin era el seu funcionament a final del segle XVI. Un segle que, sobretot en els darrers anys i per al període comprès entre 1585 i 1599, en especial en allò que fa referència a les institucions catalanes i a la seva relació amb el rei, comença a deixar de banda el qualificatiu d'"obscur" amb què s'havia qualificat a final dels anys setanta, especialment pel poc que s'havia estudiat, i no sols en relació a la universitat. A hores d'ara, tot un seguit d'estudis s'han centrat en aquesta època, de manera especial en allò que fa referència a la història general catalana, molt menys, però, pel que fa a les institucions comunitàries d'abast local. El coneixement i anàlisi d'aquest preciós document que és el Nou redreç permet acostar-se a la realitat del govern de les petites comunitats que s'adaptaven a les noves necessitats i feien front als reptes plantejats des de la fortalesa d'una institució, la universitat, participada pel conjunt dels individus del lloc, a través del consell general.

La universitat, durant el segle XVI, en un procés d'emulació que va de les poblacions més grans a les més petites, introdueix modificacions en la seva organització interna.² En aquests canvis que experimenta n'hi ha hagut uns dels quals la historiografia se n'ha fet més ressò: especialment, la introducció del sistema insaculatori en l'elecció de les primeres magistratures de la universitat, i, també, la presentació de terna per part de la universitat per elegir batlle. Sens dubte, són dues mesures importants, que remarquen una manera d'acabar amb els conflictes interns a l'hora de nomenar els nous jurats i, de l'altra, reafirmar l'autonomia de la universitat davant el baró que, encara que acabi per nomenar el batlle, el batlle no deixa de ser presentat per la universitat i en acabar el trienni per al qual ha estat nomenat per l'exercici del seu ofici retorna a la universitat i és sotmès a la purga de taula, és a dir, és sotmès al control per l'exercici de l'ofici. L'autonomia de la universitat implica, en el cas de la presentació de terna de batlle, un control de l'actuació del batlle, una manera d'evitar possibles arbitriats. En el cas del sistema insaculatori acostuma a ser una manera d'acabar amb els bàndols i les bandositats existents en les viles i ciutats, però també una manera d'implicar un nombre considerable de veïns en el regiment de la universitat, ja que a través de la confecció de les bosses d'insaculació, un nombre important de caps

de casa eren obligats, com veurem en el cas de Lloret, a assumir l'ofici que a sort de rodolí els toqués desenvolupar. D'aquesta manera, els enfrontaments ja no es portaven a terme en l'assemblea general, sinó en el moment de decidir qui entrava en una bossa o en l'altra. Les disputes seguiran existint; els espais, però, no seran els mateixos.

El Nou redreç de Lloret va molt més enllà de tot això. En realitat, ens trobem davant d'una reorganització interna de la universitat de Lloret, en què a través de trenta-cinc capítols, s'ordena com ha de ser, a partir d'aquell moment, el funcionament i el regiment de la universitat. En cap moment no es fa referència als privilegis de constitució de la universitat obtinguts dels barons del lloc, ni tampoc a la concessió dels serveis i monopolis que havien de constituir la base per a la subsistència de la població. Aquests documents no s'han conservat en els fons en pergami de Lloret. Sens dubte, com ha explicat J.M. Pons Guri, la destrucció del 1936, i la deixadesa i la incúria posteriors, ho poden explicar.³ El Nou redreç de Lloret, en canvi, fa referència explícita al regiment de la universitat, cosa que converteix el document, en paper, en un document importantíssim per al coneixement de la vila de Lloret de final del segle XVI.

Com s'arriba a aquest Nou redreç? Per què s'hi arriba? Desavinences internes, sobretot derivades del creixement poblacional de la vila, i la necessitat de revisar el paper que tenien els diferents grups socials, en nombre i també en "poder" econòmic i social, són darrere d'aquesta decisió. Probablement, el creixement poblacional, en bona mesura extensible al litoral selvatà, per l'atracció del creixent pes econòmic de Barcelona, en línia amb la tesi d'Albert García Espuche, pugui explicar la necessitat dels canvis.⁴ Les localitats del litoral selvatà augmenten la seva població com a resultat del creixement de l'activitat marinera necessària en la reactivació de la producció i redistribució barcelonina d'acabats, però també en el subministrament de productes de primera necessitat a una població en augment i, encara, amb una poderosa activitat comercial. La suggeridora tesi de García Espuche del poder d'atracció exercit per Barcelona des de la segona meitat del segle XVI encaixa plenament amb aquesta reactivació de Lloret. Només ens falta concretar la cronologia.

El procés de renovació de l'organització i regiment de la universitat de Lloret és un procés madurat que parteix del conjunt dels veïns i que compta amb el vistiplau dels barons del lloc, tant el paborde de la Pabordia de novembre o de Lloret de la seu de Girona, que exerceix la jurisdicció civil, com el procurador de Dalmau de Rocabertí, que hi exerceix la jurisdicció criminal, els quals lloaran i aprovaran els capítols a què arriba la universitat.⁵ Clarament, hi ha hagut un procés de negociació a moltes bandes: en primer lloc, entre els veïns, especialment entre els pagesos i els vilatans, i al mateix temps, amb els barons jurisdiccionals del lloc. La iniciativa, en tot cas, i això ha de ser remarcat, correspon a la universitat.

1 Devem el coneixement d'aquest important document a l'amabilitat de l'arxiver Quim Daban, el qual sabia del nostre interès i ens en va facilitar còpia així que l'Arxiu Municipal va poder disposar-ne. SAMLM – S.T. 086.031.018
2 Es tracta amb deteniment el dibuix de la universitat dels segles XVI i XVII a P. Gifre. *Els senyors útils i propietaris de mas. La formació històrica d'un grup social pagès (vegueria de Girona, 1486-1730)*. Barcelona: Fundació Noguera, 2012. P. 521-604.

3 J. M. PONS, "Pòrtic" a M. PONS. *El fons municipal en pergami de l'antiga universitat de Lloret de Mar*. Ajuntament de Lloret de Mar, 2002. P. 10.

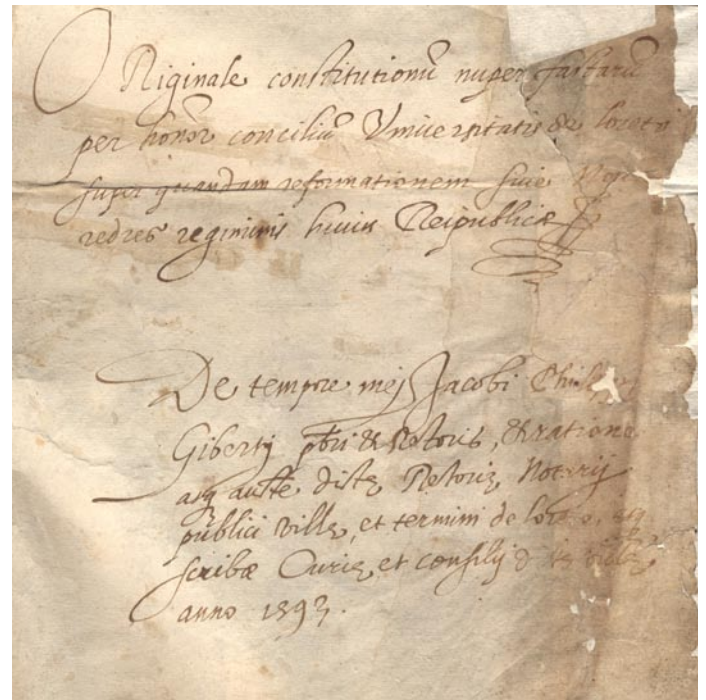
4 A. GARCÍA ESPUCHE. *Un siglo decisivo. Barcelona y Cataluña, 1550-1640*. Madrid: Alianza Editorial, 1998. P. 36, 103

5 No sempre hi havia una bona entesa entre baró i universitat, com posa de manifest amb molts casos que arribaren a l'Audiència. J. OLIVARES. *Viles, pagesos i senyors a la Catalunya dels Àustria*. Lleida: Pagès, 2000. P. 227-260.

El mateix document reflecteix tot el procés. En primer lloc, el consell general del lloc de Lloret reunit de manera assembleària, amb l'assistència dels tres jurats (el jurat en cap, el jurat pagès i el mínim) i amb presència de 64 persones, acorden nomenar onze persones perquè acordin com s'haurà de portar el regiment de la vila i ho deixin formulat per escrit. D'aquestes onze persones, hi ha tres mariners, un mariner i alhora mestre d'aixa, tres pescadors, un mercader, un boter, un sabater i un ferrer. Es tracta, doncs, d'una representació dels habitants de la vila a la qual el consell general dóna facultat per poder negociar amb els pagesos, als quals els corresponia el jurat segon i un obrer, i, cosa més important, s'obliga a acceptar la proposta que surti d'aquests onze representants. Els assistents al consell general "han jurat y firmat que tindran per fet y valedor lo que en los vint-y-vuyt [al final veurem que seran més] capítols del nou redrés d'esta vila serà ordenat, mudat y assentat y determinat per honze persones següents elegides per lo sobre nomenat concell". Actua com a fedatari dels actes i del nou ordenament de Lloret, Jaume Felip Gibert, prevere i rector, en qualitat de notari públic i escrivà del consell. El creixement de la vila marinera sembla estendre's, com a mínim set dels onze, si no hi comptem els mercaders, tenen activitats relacionades amb el mar d'una manera directa, els altres la poden tenir indirectament, la pagesia de mas quedava estancada. No sabem des de quan, però sens dubte, la concòrdia per a la construcció de la nova església parroquial de Sant Romà el 1509 denota que els canvis vénen, com a mínim, de començament de segle XVI.⁶ Presentem, a continuació, les fites més significatives del Nou redreç.

El consell general estarà format per setanta homes de la vila i quinze pagesos (s'entén que sempre seran caps de casa), i es reunirà a la torre o casa de la vila. El lloc de reunió és important: fins llavors es devien reunir a la "sorra de mar"; ara, en tenir "torre o casa de la vila", ja no els caldrà fer-ho més a la sorra de mar. S'especifica, però, que l'extracció dels oficis es farà el 2 de febrer a l'església parroquial. Els jurats, en canvi, no tenen un lloc fix on reunir-se, si no on disposi el jurat en cap.

Pel que fa al nomenament dels jurats, s'exposa en primer lloc quants noms hi haurà a cada bossa: a la de jurat en cap hi entren deu homes de la vila i cap pagès; a la segona bossa, dotze pagesos; i a la tercera, quinze homes de la vila. La insaculació s'havia de fer el diumenge anterior al 2 de febrer, de la qual n'havien de quedar encarregats set insaculadors (una setena) i els quals havien d'aprovar els noms dels que havien d'anar a cada bossa. En l'entrada en les bosses, però, s'havia de seguir un ordre precís. En primer lloc, per ser insaculat s'havia de formar part del consell, dels setanta homes de la vila i els quinze pagesos. I per entrar a la bossa de jurat en cap s'havia de procedir de la bossa de jurat mínim. El 2 de febrer es feia la cerimònia de l'extracció dels noms de les diferents bosses: els tres jurats; un clavari que prové de la bossa primera i de la tercera; tres obrers, un de cada bossa; però la clau de la caixa és reservada a l'obrer extret de la bossa de jurat en cap, que és nomenat obrer major i li correspon el bací de

Detall de la pàgina inicial del Nou Redreç.

Procedència: SAMLM - ST. 086.031.018

l'obra; a l'obrer pagès, el bací del cos preciós de Jesucrist; i a l'obrer mínim, el bací de les ànimes; finalment, s'extreuen tres oïdors de comptes, un de cada bossa. L'estreta relació entre el govern de la universitat i el govern laic de l'obra parroquial o obreria es fa del tot evident. En primer lloc, la cerimònia es fa a l'església i, en segon lloc, el nomenament dels obrers es fa a partir de les bosses de la universitat. S'especifica que els obrers han d'anotar cada diumenge els diners recollits dels bacins. Així mateix, s'especifica que els oficials de la universitat hauran de donar comptes, els sortints als entrants, del dia de la Candelera fins a Pasqua; els obrers tenen un lapse menor, el diumenge següent. Finalment, també, l'obligatorietat d'acceptar l'ofici, tant els oficials de la vila, com els obrers, amb penes considerables: de cinquanta lliures els jurats, de vint-i-cinc el clavari, els obrers de vint i els oïdors de comptes de deu lliures. Aquesta obligatorietat en l'acceptació de l'ofici i la pena imposada als que no l'acceptessin és una manera de dissuadir els que no volen fer pel comú. El desenvolupament de l'ofici era, moltes vegades, una càrrega, raó per la qual l'ofici només es desenvolupava durant períodes anuals i s'esperava dos anys fins que tornessin a ser insaculats.

En una de les clàusules més importants del Nou redreç s'especificuen les condicions que ha de tenir qualsevol veí de Lloret per formar part de les bosses d'insaculació. En primer lloc, no podran ser insaculats els que tenen ofici de baró, en una demostració clara de la necessària separació entre els interessos de la universitat i del baró. D'altra banda, s'estableixen també els mínims d'edat per ser admesos en les bosses; d'entrada, la majoria d'edat estava en els vint-i-cinc anys, però per ser admès a la bossa de jurat mínim calia tenir-ne trenta; en la bossa segona, trenta-tres; i en la bossa de jurat en cap, trenta-sis. En el que és general en altres institucions, els deutors a la vila en queden exclosos, com també els que en haver acabat el seu ofici no hagin donat els comptes a satisfacció. També queden exclosos del consell els estrangers, els que no són naturals de Catalunya,

⁶ M. PONS, *El fons municipal en pergami de l'antiga universitat de Lloret de Mar*. P. 148-153. No hi fa res que l'embelliment de la vila amb retaules, fins de l'escultor Pere Serafi, hagués d'esperar.

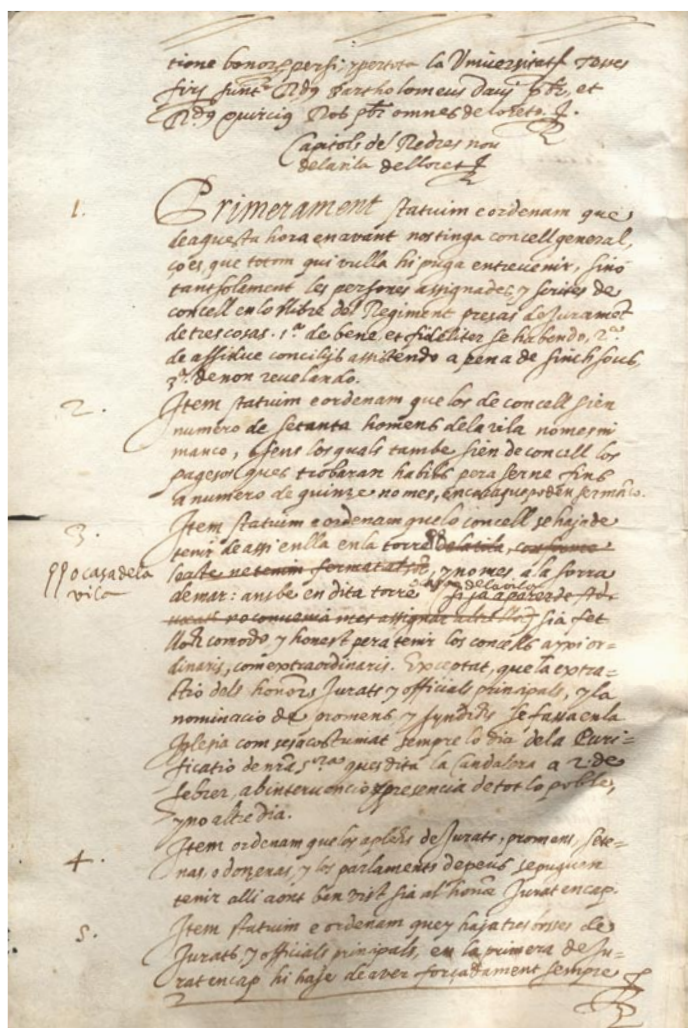
ni naturalitzats catalans; els familiars del Sant Ofici, que tot i que en altres llocs són exclosos del consell, a Lloret hi són admesos, però no poden entrar en les bosses d'insaculació. Les exclusions també afecten els familiars de primer grau: si, per exemple, un pare és extret per jurat, ni els seus fills ni tampoc els germans, no poden ser insaculats. Els que han estat extrets han de passar dos anys abans no tornin a ser insaculats. També, en aquesta constant barreja del domini laic i el religiós, els excomunicats tampoc no poden ser insaculats. Finalment, doncs, només poden ser elegibles, els catalans que viuen a Lloret amb més d'un any d'estada i que tinguin la condició de casats. Amb totes aquestes condicions, no fóra estrany que hi hagués poca competència per accedir a les bosses d'insaculació.

En les diferents disposicions del Nou redreç es volen abordar totes aquelles possibilitats del funcionament que puguin ser resoltes amb anterioritat a la discussió i el debat. La llargada de les disposicions té a veure, sobretot, amb la necessitat de preveure la majoria dels aspectes que puguin arribar a ser objecte d'interpretació; per això es disposa que tot el que sigui acordat, tant per consell com per qualsevol de les parts (setzenes, dotzenes o prohoms que són les diferents delegacions previstes sorgides del consell general) acabi quedant per escrit en un llibre d'acords. Així mateix es disposa que, almenys, hi hagi tres consells ordinaris, en

moments concrets del calendari, per proveir les necessitats específiques de la universitat: la insaculació (el diumenge abans de la Candelera), el nomenament del predicador durant la Quaresma (elecció que es feia el diumenge abans de Tots Sants, a partir d'una terna proposada pel rector i votada pel consell) i per les provisions de la terra (el diumenge abans de la Magdalena, quan es preparaven les tabes dels arrendaments de la universitat: fleca, taverna... i, molt important, la provisió dels blats a la vila).⁷ Dels extraordinaris, correspon la seva convocatòria al jurat en cap. Res no queda a l'atzar, en les votacions els jurats han de ser els darrers a votar en totes les convocatòries o ajuntaments que s'hagin de fer. Es disposa, també, que per l'exercici de l'ofici el clavari rebi sis lliures anuals, que els obrers no tinguin salari, el notari, en canvi, rebi un sou per cada acte que hagi d'escriure. De la mateixa manera, tots els oficis de la vila han de quedar al marge de la subhasta que cada any es fa per atorgar els arrendaments dels proveïments de la vila, amb pena de ser exclosos de l'ofici, de la mateixa manera que ho són els deutors a la vila.

En una societat en què el protocol era important com a reflex de l'autoritat, no hi poden faltar clàusules relatives a la prelatió i l'ordre que han d'ocupar les autoritats de la vila. El lloc a l'església parroquial, com a teatre setmanal de la representació de la comunitat, és perfectament definit: el lloc dels jurats dalt del presbiteri, el lloc dels jurats vells i el lloc dels obrers en els primers bancs. L'autoritat ocupa un lloc preminent.

Finalment, per no deixar res a l'atzar, també es preveuen les possibles interpretacions, cosa que es deixa a l'arbitri dels jurats i els consells, els quals podran esmenar les clàusules acordades. En el que és una mostra més d'un ordenament que pensa en el futur, en un futur que pot canviar, però que en la mesura que s'estableixen els mecanismes per afrontar-lo i per modificar-lo demostra, una vegada més, la capacitat d'adaptació als canvis de la universitat de Lloret a final del segle XVI. Es pot considerar que la delimitació dels setanta integrants de la vila i els quinze pagesos al consell general de la universitat és una manera de reduir la participació en les deliberacions d'una universitat en creixement. És possible. En res no difereix, però, del que passa en altres viles i poblacions de major entitat poblacional. ■

Primers capítols del Nou Redreç.
Procedència: SAMLM - ST. 086.031.018

7 Hi ha diferents censals creats en els anys de final del XVI i començament del XVII per part de síndics procuradors de la universitat per proveir de forment la botiga de blat del comú, M. PONS, *Op. cit.*... P. 214-219, 224, etc. I altres censals que serviren per la construcció d'un baluard, i altres dels quals no en sabem la destinació. Una de les funcions dels jurats era subvenir les necessitats de la població en el que se n'ha anomenat l'"economia moral de la multitud".

La casa de la vila, un símbol emblemàtic de la renaixença a Lloret

Jordi Soliguer i Mas

A la segona meitat del segle XIX, Lloret de Mar va experimentar la primera gran transformació urbanística, la que faria un pas endavant per apropar-se més al mar. S'havia perdut la por a les invasions dels sarraïns o havien desaparegut les circumstàncies que recloïen la població dins d'un recinte defensat en el seu perímetre per baluards o torres de defensa?

Senzillament, Lloret de Mar s'alineava amb la tendència que va impulsar la renovació de ciutats i pobles del país i també d'Europa, un moviment que a Catalunya va prendre el nom de Renaixença, però que no era exclusiu d'aquí sinó que fou un fenomen generalitzat arreu.

Les ciutats necessitaven aire fresc i nous horitzons. S'havien produït successius brots de còlera que delmaven poblacions senceres; calia obrir espais amplis que ventilessin, formar grans avingudes per on circulés aire renovador, crear infraestructures més higièniques i, d'altra banda, la revolució industrial requeria superfícies extenses per instal·lar-hi les fàbriques. A més, eren necessaris nous equipaments que donessin resposta a les inquietuds culturals del país. Per tot això, calia aterrar les muralles.

Hi ha un moment en què el país canvia de pell i a mitjan anys cinquanta és un d'aquests moments. La ciutat de Barcelona viu una experiència completa de transformació cap a l'economia industrial. L'any 1859 s'aprova el pla de l'eixample d'Ildefons Cerdà que definirà l'obertura de carrers de gran amplada i que reclamarà l'enrunament de les muralles. Un any més tard, Viena planifica el seu eixample com moltes altres ciutats europees que s'afegiran al moviment. També experimentaran canvis decisius de caire urbanístic altres ciutats i pobles més propers: l'any 1868 es presenta el primer projecte d'eixample de Girona, basat en l'enderrocament de les muralles i la creació de noves vies de comunicació; Vilanova i la Geltrú comença la seva transformació l'any 1879.

Les transformacions de les ciutats necessiten de manera imperiosa la intervenció dels artistes. La Renaixença relliga el passat gloriós dels catalans amb els projectes d'expansió. No és una casualitat que el mateix any 1859 la ciutat de Barcelona recuperi els Jocs Florals. Com diu el professor Josep M. Domingo (Universitat de Lleida), és "la funció poètica en assistència, en cooperació, de les raons pràctiques per ordenar les accions i les decisions". En arquitectura es posa de moda el neomedievalisme, el neogòtic, el neoclassicisme... Estils que recuperen el passat i que integren abundants elements decoratius: raons poètiques en auxili de raons pràctiques que legitimen històricament la tasca del tècnic.

Lloret de Mar també va viure aquest fenomen encara que amb les connotacions pròpies d'un poble essencialment abocat al mar. Fou quan es decidí enderrocar la torre que feia les funcions de casa consistorial i de presó alhora. Aquest fet puntual fou la proa incisiva d'un procés transformador que es va allargar fins ben entrat el segle XX.

La voluntat de mantenir els baluards de defensa es manté ferma almenys fins a l'any 1855. La idea de l'expansió encara no havia arrelat; en tenim constància en les qüestions tractades en el ple del 7 de febrer del 1855: "Se da cuenta de la exposición de Juan Soliguer Lluhi, Jaime Lluhi y José Torras reclamando se les satisfaga sus créditos por los trabajos en la fortificación de esta villa durante los años 1848 y 1849"¹.

No és fins a l'any 1857 que es parla d'enderrocar alguna part de les construccions defensives. El 24 de febrer, com a resposta a les reclamacions dels veïns, s'acorda que "el portal llamado de la Riera sea derruido, puesto que se halla amenazando ruina, que se instruya expediente para subasta de derribo y que se incluya la piedra de la pared contigua al puente de Isabel II"².

Pocs mesos més endavant (el 12 de juny del 1857), l'arquitecte, Martí Sureda, presenta l'expedient per enderrocar la torre i per edificar la nova casa consistorial. Respecte al nou edifici, s'acorda que no existeixen "elementos para su construcción"³ ni tampoc se sap si el solar on està projectada la nova construcció pertany a l'Ajuntament. Per tant, primer caldrà escatir la pertinença del solar i, si no es pot aclarir, caldrà acudir a la Comandància de Marina de Mataró per demanar que es permeti edificar la casa consistorial en aquell solar.

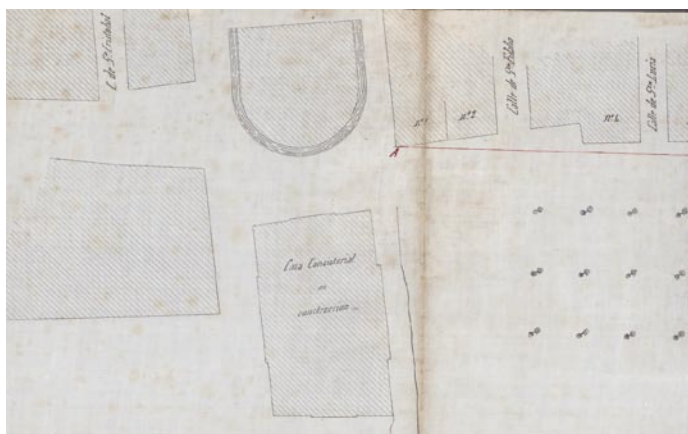
Mentrestant, es va obrint algun carrer. El 20 d'agost del 1857, Joan Soliguer Lluhi presenta una instància, en nom de Bonaventura Gros, per demanar que es modifiqui la disposició d'eixample un carrer. També, el mes de gener del 1859, es discuteix sobre els problemes que comporta l'obertura d'un pas al carrer de la Unió. El poble es va expandint; el 28 d'abril del 1859 es decideix comprar un terreny per edificar l'escorxador pel preu just de 24 duros. I en la propera sessió plenària (5 de maig del 1859), s'acorda que els paletes Fèlix Torras i Joan Soliguer Lluhi inspeccionin les torres que hi ha al Puig i a l'Areny perquè dictaminin l'estat en què es troben i, a partir del seu informe, poder demanar l'autorització per demuir-les⁴.

Detall del *Proyecto de alineaciones de la calle de Mar*, signat el 23 de gener de 1867, pel llavors arquitecte provincial Martí Sureda.

Procedència: SAMLM – Fons: Ajuntament de Lloret de Mar – Planejament urbanístic. ST. 045.245.002

- 1 SAMLM – Fons Ajuntament de Lloret de Mar – Llibre d'actes del ple municipal 1852-1855 (ST - 045.002.001)
- 2 SAMLM – Fons citat – Llibre d'actes del ple municipal 1857 (ST - 045.002.003)
- 3 SAMLM – ibidem
- 4 SAMLM – Fons citat – Llibre d'actes del ple municipal 1859 (ST - 045.003.002)

Detall del projecte *Plano de alineación de la calle del Mar y Mar de Venecia*, signat el 20 d'agost de 1869, pel llavors arquitecte provincial Felix de Azua.

Procedència: SAMLM – Fons: Ajuntament de Lloret de Mar - Planejament urbanístic. ST. 030.016.108

Una de les primeres vistes de Lloret, a principis del 1870, on es pot entreveure l'antiga torre de defensa.

Procedència: SAMLM – 614. Fons del Rio (ST 317.003.052)

El passeig, que ara anomenem de Mn. Cinto Verdaguer, va ser projectat per l'arquitecte, Martí Sureda, a principis de l'any 1860. Se'n fa menció en la sessió plenària del 23 de febrer d'aquell any quan, com a conseqüència de la plantació dels arbres que l'han d'embellir, es planteja la disparitat de criteris entre l'ajudant de Marina i la corporació local. S'accepta la distribució proposada per l'arquitecte amb l'excepció que si algun arbre fa nosa a les drassanes, quan s'hagi de construir algun vaixell de grans dimensions, es permetrà tallar-lo amb la condició que s'haurà de replantar a càrrec del constructor⁵. L'ordenació d'aquests terrenys propers a la platja és un primer pas per anar transformant a ús urbà espais destinats a ús indefinit i avançar cap al mar.

A la reunió del dia 20 de febrer del 1862, l'alcalde, Josep Casanovas, fa una proposta argumentada de la necessitat i la urgència d'enderrocar les torres i muralles de l'antiga fortificació perquè presenten un estat ruïnós, tant per la seva poca solidesa com pel deteriorament sofert a causa dels temporals, amb la finalitat d'evitar al públic les desgràcies que la seva caiguda podria ocasionar i, a més, amb la justificació que ho reclama de forma imperiosa la salubritat dels veïns i les normes de neteja i embelliment de la vila⁶.

El procés de reordenació urbanística ja no té aturador i, poc a poc, va agafant embranzida. L'1 d'abril del 1866 es posa a discussió l'amplada que haurà de tenir el carrer del Mar, situat enfront del passeig públic, i s'acorda que requereix una mida mínima de trenta-tres pams comptats des de la línia de façana dels edificis existents fins a la dels arbres⁷. S'observa una activitat constructora creixent i és freqüent que s'hagin de traçar noves alineacions, fet que comporta cessions per part dels propietaris o venda de trossos de terreny per part de l'Ajuntament. De manera que es va dibuixant i concretant la xarxa viària.

Finalment, en el ple del dia 2 de maig del 1867, l'alcalde Agustí Font i Surís manifesta:

[“Que la casa llamada Torre que actualmente sirve de casa Consistorial se halla en estado ruinoso como es público y notorio, que de proceder a su reparación lo considera de

un coste excesivo y perjudicial a los fondos comunales, a la parte que de ninguna utilidad por la humedad que todas sus paredes despiden, lo que no solo es perjudicial a la salud de los que deben alternar dentro de ella si que tambien causa de insalubridad al vecindario, no pudiendo tampoco prescindir del asqueroso aspecto que presentan sus paredes afeando el ornato público, además de estar colocada en sitio que intercepta la viabilidad de dos calles y de la carretera que de esta dirige a Blanes y Vidreras y de que acuden la mayor parte de las aguas pluviales interceptando su curso natural, por lo que propone su demolición”]⁸.

Basant-se en les raons exposades, s'acorda demanar al governador civil l'autorització per enderrocar-la. El permís arriba el 5 de juny, amb la condició que l'Ajuntament remeti el pressupost de l'enderrocament, però la documentació sol·licitada no es va enviar mai perquè es va considerar que els materials procedents de l'enderroc es reutilitzarien en la construcció del nou edifici i que, per tant, la demolició no costaria res al poble. Com es dedueix, el cost de la mà d'obra era insignificant; en canvi, l'adquisició de materials era la part més onerosa d'una obra.

Al cap de poc temps, el dia 23 de juliol, se celebra una sessió extraordinària, a la qual assisteixen el governador civil de la província, Pedro Estevan Herrera, i el diputat a Corts, Juan de Balboa, per fer la presentació oficial, a càrrec de l'arquitecte

5 SAMLM – Fons citat - Llibre d'actes del ple municipal 1860 (ST -045.003.003)

6 SAMLM – Fons citat - Llibre d'actes del ple municipal 1862 (ST - 045.003.005)

7 SAMLM – Fons citat - Llibre d'actes del ple municipal 1866 (ST - 045.004.004)

8 SAMLM – Fons citat - Llibre d'actes del ple municipal 1867 (ST - 045.004.005)

Projecte de la casa consistorial.

Procedència: Arxiu de la Diputació de Girona. 1867. Arquitecte provincial: Martí Sureda Deulovol (còpia SAMLM – ST. 030.002.022)

provincial, Martí Sureda, dels plànols de l'edifici destinat a casa consistorial i local per a escoles públiques que es pretén construir. A més, l'esmentat arquitecte també presenta un plànol de l'alineació de la façana marítima, a la qual s'hauran d'ajustar les cases existents i els solars per edificar.

El 19 de setembre s'aproven les condicions que hauran de regir la subhasta pública de la nova obra amb un pressupost de 19.981 escuts i 660 mil·lèsimes, preu màxim a què poden ascendir les ofertes.

Un requisit exigít pel Govern Civil per iniciar les obres és el nomenament d'un inspector al qual es pugui confiar la bona execució dels treballs de construcció de la casa consistorial. L'Ajuntament, en la sessió del dia 29 de gener del 1868, proposa al governador que es digni nomenar Juan Soliguer Lluhí per a aquest càrrec i, com a suplents, en cas de malaltia o absència d'aquest, Juan Lluhí (suplent 1r) i José Torras (suplent 2n)⁹.

El dia 18 de febrer del 1868, amb tota la pompa i esplendor que requereixen els actes solemnes es va fer la col·locació de la primera pedra de la Casa de la Vila. Hi van assistir les principals autoritats de la província i de la població, a més de molta gent del poble. Després que el governador inaugurés la sessió amb un discurs patriòtic, enaltint la figura de la reina Isabel II i defensant la sacrosanta religió catòlica, la comitiva, precedida per la música, es va dirigir fins al lloc de la inauguració. Segons consta a l'acta, "llegados a la playa y a unos setenta y tres metros de distancia del mar, frente al antiguo torreón, se hallaba practicada una zanja para asentar la 1ª piedra objeto de la inauguración". Un cop beneït el solar destinat a acollir el nou edifici, es va dipositar dins d'una caixeta de plom el darrer exemplar del Butlletí Oficial de la Província, el programa referit a l'acte signat per l'alcalde, Agustí Font Surís, amb el vistiplau del governador i diverses monedes de coure i plata del regnat d'Isabel II. Martí Sureda, arquitecte provincial autor del projecte, va oferir al governador civil una paleta amb argamassa per col·locar la caixeta de plom al costat de la primera pedra. Així es deixava, immers en la fonamentació, el testimoni d'aquell esdeveniment¹⁰.

Durant la construcció de l'edifici van aparèixer alguns entrebancs, tant de tipus econòmic com operatius. A finals del 1868, es van agreujar els problemes de finançament per poder fer front als pagaments. Per una altra banda, l'empresari Jaume Campeny, constructor de l'obra, es va vendre part de la pedra sobrant de l'enderroc de la torre i se li va fer la corresponent reclamació. El mateix empresari, en data 4 de febrer del 1869, comunicà per carta a l'Ajuntament que si no cobrava hauria d'aturar les obres. A la vegada, el tinent d'alcalde, Juan Lluhí,

denuncià defectes en la construcció i s'acordà comunicar-ho a l'arquitecte, Martí Sureda.

Lloret travessava temps difícils. L'any 1870 la població es veié immersa en una crisi econòmica important que repercutí en la disponibilitat per afrontar els pagaments de les obres de la casa consistorial. L'Ajuntament, amb l'objecte de poder acabar l'edifici en construcció, va decidir posar a la venda els solars municipals que quedaven a la part de darrere, o sigui, davant de mar, de les cases dels carrers de la Plaça i del Mar de Venècia i també dues parcel·les municipals: el solar que quedava al final del passeig Verdaguer, avui Museu del Mar, i el terreny que ocupava l'antiga torre, on avui hi ha la plaça de la Torre i l'hotel Metropol.

Malgrat els entrebancs, l'obra es va poder acabar. El 15 de febrer de l'any 1872 es va fer la recepció provisional¹¹. És possible que aquesta recepció anés signada per l'arquitecte Félix de Azúa, ja que des de l'any 1870 era l'arquitecte provincial i, en conseqüència, va intervenir en el seguiment de l'obra. Al cap d'un any, el 15 de febrer del 1873, es va procedir a la recepció definitiva de l'obra. L'arquitecte que hi va participar fou Martí Sureda, l'autor del projecte, el qual havia estat nomenat una altra vegada arquitecte provincial¹². Aquesta informació ens permet afirmar que la placa que hi ha a la façana de la Casa de la Vila on figura el nom de l'arquitecte Félix de Azúa és com a mínim incompleta, per no dir errònia, ja que el vertader autor del projecte fou Martí Sureda. Félix de Azúa només va participar en l'etapa final de l'execució.

De la mateixa manera que l'edifici de la Universitat de Barcelona, símbol de la regeneració cultural, fou la primera construcció singular que es va implantar fora dels antics límits de les muralles, la Casa de la Vila de Lloret de Mar va ser l'edifici que va abanderar l'avenç, cap al mar i cap a la modernitat, en l'aspecte cultural (albergava les escoles municipals) i en l'aspecte institucional (és un edifici digne per presidir la població), en la vessant estètica (s'imposava el neoclassicisme) i en la vessant política (era una època difícil que cercava un futur millor).

El poble, que havia viscut bàsicament del mar però d'esquena a ell, començava a encarar-s'hi i obria els ulls vers un horitzó diàfan per contemplar les eixides i les postes de sol. També per suportar més d'un temporal.

La Casa de la Vila, doncs, és un símbol emblemàtic de la Renaixença, moviment cultural de recuperació de la identitat catalana, i a la vegada és també un símbol de la renovació i de la reformulació de la població. ■

⁹ SAMLM – Fons citat - Llibre d'actes del ple municipal 1868 (ST - 045.005.001)

¹⁰ SAMLM – ibídem

¹¹ SAMLM – Fons citat - Correspondència municipal 1872 (ST - 051.039.001)

¹² SAMLM – Fons citat - Llibre d'actes del ple municipal 1873 (ST - 045.006.001)

Records del Bar Alimany

Grup d'Amics de l'Arxiu

Transcripció i redacció: Mercè Torrellas

Les primeres referències del Bar Alimany les trobem a la matrícula industrial de l'any 1922, en què figura el nom de Joan Alimany i Palomera, que regentava un establiment descrit com a "café económico", situat al carrer de Verdaguer, número 3. A partir del 1944 ja el regentava el seu fill, Joan Alimany i Tomàs; i el 1962 hi figura la seva esposa, Esperança García i Martínez, que el va regentar fins ben entrada la dècada dels anys setanta. Durant tots aquests anys, aquest emblemàtic establiment va ser un centre de trobada, on molts lloretencs hi van passar moltes i llargues estones.

Tal com ens recorda la Teresa: "En aquella època, de bars n'hi havia pocs; [i aquest] tenia una situació magnífica."

Tot i que els inicis d'aquest negoci es remunten a l'any 1922, no va ser fins a l'any 1926 quan es va construir el popular edifici que va albergar l'establiment fins a la dècada dels anys setanta. Les línies arquitectòniques de l'edifici eren poc definides, ja que es barrejaven diferents elements: hi destaca potser l'estil neogòtic per la forma que presentaven les finestres laterals del primer pis.

Però la descripció tècnica de l'edifici poc tenia a veure amb la visió que podien tenir uns infants que descobrien, amb entusiasme, els racons i els magnífics detalls que s'hi amagaven. En Jaume i la Teresa, que llavors devien tenir set o vuit anys, expliquen que l'edifici "tenia una gran arcada" i que "hi havia una barra de marbre, un mirall molt gran i uns *arrimaderos* de fusta" amb "una petita cuina al costat de la barra i allà l'Esperança hi cuinava; i en Joan i ella menjaven en una tauleta del bar". Però la Teresa ens puntualitza que "el pis de dalt era sempre tancat... Era una sala molt gran, [amb] la tribuna que dóna al passeig. [També] hi havia una escala molt dreta perquè a dalt de tot hi vivia la filla, la Maria Alimany"; i en Paco hi afegeix que "[els *sòtanos*] els van fer una mica alts [...] perquè aquí quan hi havia temporal hi arribaven les onades, [...] i sempre quedaven inundats d'aigua".

El Bar Alimany era, sens dubte, un dels establiments més populars del poble juntament amb el bar de pescadors de Can Maitanquis i el *xiringuito* anomenat, el Pati Blau. L'Agustí M. ens recorda que "hi havia molt d'espai, i [que] hi havia unes taules repartides a la primera planta"; mentre que en Josep ens comenta: "Jo recordo haver-hi vist molts de pagesos i estiuejants". La Teresa hi afegeix: "El meu avi, amb uns quants amics del poble, feien la partideta. Vull dir que era un bar que era molt popular perquè s'hi trobava tota la gent d'aquí". Tot d'una, en Josep recorda dos cambres que servien tota la clientela: "un era en Quimet Turbany, anomenat en Peret Xiu, i un altre era en Mariano Ribes".

Imatge del Bar Alimany al voltant de l'any 1935.

Procedència: Fons Martínez - Planas. Autor: Emili Martínez Passapera. ST. 302.036.009

Però els records més melangiosos els dediquen a les escenes vinculades amb el tradicional Ball de Plaça. "[A] la tribuna que dóna al passeig [...] anaven a refrescar-se les obreres quan acabaven el Ball de Plaça", ens recorda la Teresa; "i tant", afegeix l'Antoni, "anàvem a refrescar-nos al primer pis" i, en canvi, la mainada quan havia acabat de fer el ball de plaça "ens *assentàvem* a la terrassa i [...] preniem o una orxata o una gasosa", ens puntualitza la M. Carme.

I les anècdotes afloren desfermades: "Al matí em donaven una tassa de xocolata molt bona" diu en Josep; mentre la Cristina recorda estar "*sentada* amb els peuetes que no devien tocar ni a terra perquè era molt petita". Però tant en Jaume com en Josep i la Cristina recorden els gelats "espectaculars", "boníssims", i "de doble galleta".

Sessió celebrada el dia 30 de novembre amb l'assistència de: M. Teresa Casas i Colomé, Agustí M. Vilà i Galí, M. Carme Ciuró i Batxibern, Josep Ribera i Cardona, Cristina Montfúllada i Vindual, Antoni Alsina i Parés, Cristina Isern i Clapés, Jaume Soliguer i Cabruja, Josep Valls i Roca, Paco Costa i López, Conxita Ros i Garcés, M. Carme Casas i Colomé.

A l'enllaç: <http://www.lloret.org/catala/Arxiu/3A1845B36383413084C9F78BB0CC3562.asp>, podeu consultar aquesta i altres aportacions que fan el Grup d'Amics de l'Arxiu. ■

Edició i coordinació: Servei d'Arxiu Municipal de Lloret de Mar.

Redacció: C. Josep Lluhi, 24, 1r - Tel. 972 368 457 - Fax 972 373 181 - a/e: arxiu@lloret.cat - www.lloret.cat/arxiu.

Consell de redacció: M. Assumpció Comas, Joaquim Daban, Joan Domènech, Arseni Frigola, Ester Olivé, Fèlix Rabassa i Agustí M. Vilà.

Assessorament lingüístic: Oficina de Català de Lloret de Mar.

Impressió: Arts Gràfiques Cantalozella, SA. Tiratge: 700 exemplars. Dip. Legal: Gi-1.417/2003.